

TURINYS

1. GAMTINIO KARKASO FORMAVIMAS IR ŽEMĖS NAUDOJIMAS.....	4
1.1 GAMTINIS KARKASAS.....	4
1.1.1 Gamtinio karkaso formavimas rajono teritorijoje.....	4
1.1.2 Geoekologinės takoskyros.....	4
1.1.3 Geosistemų vidinio stabilizavimo arealai ir ašys.....	4
1.1.4 Migraciniai koridoriai	5
1.1.5 Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo tipai	5
1.2 ŽEMĖS NAUDOJIMAS.....	7
1.2.1 Planuojamos veiklos prioritetai	7
1.2.2 Teritorijos funkcinis zonavimas.....	8
1.2.2.1 Zonavimo pagrindai	8
1.2.2.2 Žemės ūkio paskirties žemės naudojimo prioritetą turinčių teritorijų funkcinis zonavimas ir statybų reglamentai	9
1.2.2.3 Miškų ūkio paskirties žemės naudojimo prioritetą turinčių teritorijų funkcinis zonavimas ir statybų reglamentai	16
1.2.2.4 Kitos paskirties žemės naudojimo prioritetą turinčių teritorijų funkcinis zonavimas ir statybų reglamentai	18
1.2.3 Pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties keitimas.....	20
1.2.4 Bioprodukcinio ūkio plėtra.....	21
1.2.4.1 Žemės ūkio vystymas	21
1.2.4.2. Miškų ūkio vystymas.....	23
1.2.4.3 Vandens ūkio vystymas.....	23
1.2.5 Teritorijos naudojimo reglamentai.....	24
1.2.6 Teritorijų rezervavimas visuomenės poreikiams	30
2. KULTŪROS PAVELDAS	32
2.1. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų reikšmė ir integracija į savivaldybės plėtrą.....	32
2.2. Saugomo kultūrinio kraštovaizdžio ribos, reglamentai, veiklos apribojimai ir naudojimo galimybės	33
2.3. Svarbiausių pavienių nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tvarkybos kryptys ir naudojimo prioritetai.....	34
2.4 Alytaus rajono nekilnojamųjų kultūros vertybių sąrašai.....	36
3. ALYTAUS RAJONO REKREACIJOS, TURIZMO, GAMTOS IR KULTŪROS PAVELDO PLĖTOJIMAS	46
3.1. Rekreacinė teritorijos plėtra	46
3.2. Alytaus rajono teritorijos kraštovaizdžio tvarkymo zonos.....	52
3.2.1. Konservacinio kraštovaizdžio zonos.....	52
3.2.2. Miškų ir žemės ūkio kraštovaizdžio zonos.....	52
3.2.3. Rekreacinio kraštovaizdžio zonos.....	53
3.2.4. Gyvenviečių kraštovaizdžio zonos.....	54
3.2.5. Technogeninio kraštovaizdžio zonos	55
4. ALYTAUS RAJONO SUSISIEKIMO SISTEMOS PLĖTRA	56
5. INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA.....	60
5.1. Vandentieka ir vandenvala	60
5.1.1. Investicijos.....	63
5.2. Elektros energijos tiekimas.....	65
5.3. Šilumos tiekimas, šilumos ūkis.....	66
5.4. Gamtinių dujų tiekimas	67
5.5. Atliekų tvarkymas.....	67

5.5.1. Investicijos.....	70
5.6. Telekomunikacijos ir ryšiai	70
6. Rengtiniai ir peržiūrėtini teritorijų planavimo dokumentai	72

1. GAMTINIO KARKASO FORMAVIMAS IR ŽEMĖS NAUDOJIMAS

1.1 GAMTINIS KARKASAS

1.1.1 Gamtinio karkaso formavimas rajono teritorijoje

Gamtinis karkasas (GK) yra itin svarbi teritorinė daugiavilkinė sistema, užtikrinanti bendrą teritorijos kraštovaizdžio stabilumą, gyvybingumą, bei jame vykstančių migracinių ryšių nepertraukiamumą. Gamtinės aplinkos stabilumo užtikrinimas palaikant, formuojant ar gausinant gamtinio karkaso elementų kokybę teritorijoje savo ruožtu garantuoja didesnę teritorijos ūkinį potencialą, bei geresnę gyvenamosios aplinkos kokybę. Alytaus rajono teritorijos gamtinis karkasas yra neatsiejama bendro Lietuvos Respublikos teritorijos gamtinio karkaso dalis. Visos gamtinio karkaso dalys, lokalizuotos Alytaus rajono teritorijoje, užima apie 71% teritorijos ploto. Jos persidengia su konservacinėmis bei įvairaus pobūdžio ir intensyvumo ūkinio naudojimo teritorijomis. Gamtinio karkaso sistema skaidoma į šias dalis:

- geoekologinės takoskyros;
- geosistemų stabilizavimo židiniai;
- migracijos koridoriai.

1.1.2 Geoekologinės takoskyros

Geoekologinės takoskyros (geosistemų įeigų sritys „langai“) – tai teritorijos, jungiančios ypatinga ekologine svarba bei jautrumu pasižyminčias vietas: upių aukštupius, vandenskyras, aukštumų ežerynus, kalvynus, pelkynus, bei požeminių vandenų intensyvaus maitinimo plotus. Jos palaiko bendrąją gamtinio kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą.

Alytaus rajono teritorijoje Dzūkų aukštumų moreninių masyvų virtinė, nusidriekianti lanku per visą rajono teritoriją iš ŠR į V ir kertanti Nemuno slėnį, formuoja tarptautinės svarbos geoekologinę takoskyrą, kuri apjungia visas Baltiškąsias aukštumas. Atsižvelgiant į žemiau pateiktas kraštovaizdžio formavimo kryptis, 7% geoekologinėms takoskyroms priskirtų teritorijų turėtų būti išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis. 67% teritorijos dalyje būtina palaikyti ir stiprinti esamą kraštovaizdžio natūralumą, likusiose 26% teritorijų pageidautinas kraštovaizdžio natūralumą atkuriančių elementų grąžinimas ir gausinimas.

1.1.3 Geosistemų vidinio stabilizavimo arealai ir ašys

Geosistemų vidinio stabilizavimo arealai ir ašys – tai teritorijos, užimančios tarpinę padėtį tarp geoekologinių takoskyrų ir migracijos koridorių, galinčios pakeisti šoninius migracijos srautus (šoninį nuotėkį), taip pat reikšmingos biologinės įvairovės požiūriu: želdinių masyvai bei grupės, natūralios pievos, pelkės, bei kiti vertingi stambiųjų geosistemų ekotopai. Šios teritorijos kompensuoja neigiamą ekologinę įtaką gamtinėms sistemoms.

Alytaus rajono teritorijoje vidinio stabilizavimo arealai apima 16% teritorijos, formuodami dviejų skirtingų tvarkymo krypčių arealus. Pirmieji užima 48% ir aprėpia Žuvinto pelkę ir apypelkį, Daugų ežeryno periferinę zoną, bei kitus mažesnius arealus. Šie plotai reikalauja minimalaus įsikišimo, t.y. natūralaus kraštovaizdžio pobūdžio saugojimo ir išlaikymo. Antrosios tvarkymo krypties arealai, užimantys 52% vidinio stabilizavimo arealų ploto, apima Daugų, Simno, bei Luksnėnų grupės ežerų ir apyežerių teritorijas, kurioms būtinas esamo kraštovaizdžio natūralumo palaikymas ir stiprinimas.

1.1.4 Migraciniai koridoriai

Migraciniai koridoriai – tai slėniai, raguvynai bei dubakloniai, kuriais vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija.

Migraciniams koridoriams priskirtos teritorijos užima 23% Alytaus rajono ploto. Daugiau kaip du trečdalius jų apimamo ploto sudaro rajoną pusiau dalinantis nacionalinės svarbos migracijos koridorius - Nemuno slėnis. Likusią dalį Nemuno baseino upių: Peršėkės, Barbenos, Varėnės, ir kitų smulkių upelių slėniai. Alytaus rajone lokalizuotų migracijos koridorių teritorijos pagal tvarkymo pobūdį skaidomos į tris kraštovaizdžio formavimo kryptis. 40% migracijos koridoriams priskirtų teritorijų būtinas minimalus įsikišimas - natūralaus kraštovaizdžio pobūdžio saugojimas ir išlaikymas (Nemuno slėnio dalys: ties Punios kilpa ir tarp Alytaus bei Nemunaičio). Antrai kraštovaizdžio formavimo krypties, kur būtinas esamo kraštovaizdžio stabilumo palaikymas ir stiprinimas, priskiriami 26% teritorijos (Nemuno slėnio dalys tarp Punios kilpos ir Alytaus, bei atkarpa, esanti Dzūkijos nacionalinio parko sudėtyje). Likusi 34% dalis priskiriama migraciniams koridoriams, kurių teritorijose būtinas kraštovaizdžio natūralumą atkuriančių elementų grąžinimas ir gausinimas (Nemuno slėnio atkarpa nuo Nemunaičio iki Dzūkijos nacionalinio parko bei visų kitų smulkių aukščiau paminėtų upių bei upelių slėniai).

1.1.5 Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo tipai

Alytaus rajono teritorijoje nustatyti šie gamtinio kraštovaizdžio apsaugos, formavimo bei ūkinio naudojimo pobūdį nusakantys gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo tipai:

1. Išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis.
2. Palaikomas ir didinamas esamas kraštovaizdžio natūralumas.
3. Gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai.

Pirmasis kraštovaizdžio formavimo tipas taikomas ištisiniais miško masyvais apaugusiose gamtinio karkaso teritorijose, išsaugojusiose natūralų kraštovaizdžio pobūdį bei ekologinio kompensavimo potencialą. Šių teritorijų perspektyva susijusi su racionalaus subalansuoto miškų ūkio tvarkymu, miškų regeneracinio potencialo išsaugojimu, rekreacinio naudojimo reguliavimu bei nustatyto režimo užtikrinimu šiose zonose įsteigtoms ypač saugomoms teritorijoms.

Rekomenduojamas teritorijų ūkinio naudojimo pobūdis. Pagrindinė šių teritorijų naudojimo kryptis yra tausojantis miškų ūkis, vykdamas sanitarinius kirtimus ir netaikant plynų kirtimų, taip pat veikla, susijusi su racionalių šalutinių miško išteklių panaudojimu, poilsinis turizmas, bei kitų pasyvesnių rekreacijos krypčių vystymas, derinant naudojimą su konkrečios teritorijos naudojimo reglamentu (jei toks yra). Mišku neapaugusiose teritorijos dalyse rekomenduojama skatinti ekologinio ir tausojančio žemės dirbimo sistemas, plėtoti smulkiasklypę daržininkystę, sodininkystę bei kitus alternatyvius verslus, būdingus atskiriems etnografiniams regionams.

Antrasis kraštovaizdžio formavimo tipas rekomenduotinas mišrios žemės naudmenų mozaikos teritorijose, kuriose kaitaliojasi miškų ir žemės ūkio naudmenos, taip pat smarkiai pakeistos arba pažeistos gamtinės struktūros miškuose. Šių teritorijų tvarkymas yra kur kas sudėtingesnis, nes reikalingas tiek esamų funkcijų suderinimas, tiek atkuriamosios priemonės gamtinės struktūros galioms stiprinti.

Rekomenduojamas teritorijų ūkinio naudojimo pobūdis. Svarbiausia šių teritorijų naudojimo kryptis yra smulkus ūkis su ganyklinės žemdirbystės (pieno ūkiai ir galvijų bei avių auginimas), daržininkystės, sodininkystės specializacijomis. Esami ūkiai palaipti turėtų būti orientuojami į ekologinius ar pereinamojo tipo (tvaraus ūkininkavimo) ūkius. Dalis dirbamų žemių laipsniškai verčiamos į pievas ir ganyklas. Pageidautinas miškingumo didinimas mažai našių, nedirbamų žemių sąskaita, apželdinant ir savaiminės renatūralizacijos keliu.

Trečiasis kraštovaizdžio formavimo tipas taikytinas žmogaus veiklos, pirmiausia agrarinės, gerokai pakeistose gamtinio karkaso teritorijose. Tai intensyvaus ūkininkavimo rezultatas. Tokie plotai Alytaus rajono teritorijoje sudaro 40 – 50% visų gamtiniam karkasui priskiriamų teritorijų, kurių didžioji dalis lokalizuojasi labiau agrariniu požiūriu įsavintoje vakarinėje rajono dalyje. Šiose

zonose gamtinio kraštovaizdžio formavimas susijęs su natūralios gamtinės aplinkos atkūrimu, formuojant kultūrinį kraštovaizdį, ir nauju ekologizuotu požiūriu į žemės naudojimą.

Rekomenduojamas teritorijų ūkinio naudojimo pobūdis. Tikslingas laipsniškas perėjimas prie tausojamojo ūkininkavimo. Skatintinas ekologinių ūkių kūrimas. Šiose teritorijose būtinas žemėnaudos sąskaidos didinimas, sukuriant laukų ir vandens apsauginius želdinius, taip pat mažesnio našumo žemių pavertimas į pievas ir ganyklas. Racionalus būtų teritorijos miškingumo didinimas, dirbtinai apželdant ir savaiminės renatūralizacijos keliu, žemės ūkiui netinkamus plotus.

1.2 ŽEMĖS NAUDOJIMAS

1.2.1 Planuojamos veiklos prioritetai

Prioritetine žemės naudotojų veikla rajono teritorijoje išlieka žemės ūkis ir miškų ūkis. Kitai veiklai žemės plotus numatoma panaudoti esant poreikiui plėsti užstatymui reikalingus plotus, eksploatuoti naudingąsias iškasenas, saugoti gamtos ir kultūros paveldo kompleksus bei objektus. Šioms veiklos sritims reikalingų žemės plotų tarpusavio proporcijų dinamika parodyta 1.1 lentelėje.

1.1 lentelė. Žemės plotų tarpusavio proporcijų dinamika

Pagrindinė tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Metai		Pokyčiai vidut. per metus	Prognozė 2025 metais	Pokyčiai per 20 metų
	2000 01 01	2005 01 01			
Žemės ūkio	66,4	68,0	+0,3	63,0	-5,0
Miškų ūkio	20,2	18,8	-0,3	22,0	+3,2
Vandens ūkio	4,0*	3,4*	-0,1	3,5	+0,1
Konservacinė	4,1	4,1	-	4,3	+0,2
Kita	5,3	5,7	+0,1	7,3	+1,6
Iš viso	100	100	x	100	x

*Pastaba: priskirta tik valstybinėje žemėje esančios upės, ežerai ir tvenkiniai.

Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo laikotarpiu Alytaus rajono numatomi žemės plotai: žemės ūkio paskirties žemės – 88,5 tūkst. ha, miškų ūkio paskirties žemės – apie 31 tūkst. ha, vandens ūkio paskirties žemės – apie 5 tūkst. ha, konservacinės paskirties žemės – apie 6 tūkst. ha ir kitos paskirties žemės – apie 10 tūkst. ha.

Miškų ūkio paskirties žemės didėjimas numatytas dėl miško įveisimo, gavus leidimą, arba apleistų žemės ūkio naudmenų ir kitų naudmenų savaiminio apaugimo mišku. Kitos paskirties žemės plotų didėjimas numatytas dėl Alytaus, Daugų ir Simno miestų ir perspektyvių vietinės reikšmės centrų (c kategorijos gyvenamųjų vietovių) plėtros, pramonės, gamybos įmonių,

komercinės ir kitos paskirties pastatų statybos, naudingųjų iškasenų telkinių eksploatavimo, vietinės reikšmės kelių tinklo sutvarkymo, juos išjungiant iš žemės ūkio ar miškų ūkio paskirties žemės.

Bendrojo plano brėžiniuose pažymėtos kitos paskirties naudojimui skirtos teritorijos turi teritorijų, rezervuojamų visuomenės poreikiams, statusą. Įgyvendinant bendrojo plano sprendinius, šioms teritorijoms turi būti rengiami specialieji planai (esant reikalui) ir detalieji planai arba statinių techniniai projektai (visais atvejais). Po to žemė, numatyta valstybinės reikšmės automobilių kelių, kitų statinių ar valstybinės svarbos objektų statybai, gali būti paimta visuomenės poreikiams iš savininkų ir panaudota suplanuotiems tikslams įgyvendinti.

Rajono teritorijoje esantiems miestams ir kaimo gyvenamosioms vietovėms parengti planavimo dokumentai galioja iki naujų planavimo dokumentų patvirtinimo arba šių planų korektūros rajono savivaldybės tarybos sprendimais Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka.

1.2.2 Teritorijos funkcinis zonavimas

1.2.2.1 Zonavimo pagrindai

Bendrajame plane, planuojant detalesnį teritorijos tvarkymą, siekiama geresnio žemės gamtinių ir ūkinio savybių panaudojimo, taip pat natūralių kraštovaizdžio apsaugos. Teritorijos funkcinio zonavimo pagrindas:

- 1) esamos būklės įvertinimas racionalaus žemės naudojimo ir aplinkosaugos požiūriu;
- 2) dirvožemių tipų, granulimetrinės sudėties ir melioracinės būklės analizė;
- 3) miškotvarkos duomenų analizė;
- 4) urbanistinės plėtros poveikio ir gyvenamosios, visuomeninės, ūkinės paskirties statinių racionalaus išdėstymo poreikis;
- 5) gamtinio karkaso formavimo ypatumų įvertinimas.

Žemės naudojimo ir reglamentų brėžinyje rajono savivaldybės teritorija suskirstyta pagal vyraujančią pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį. Bendrojo plano sprendiniai pagrįsti šiomis nuostatomis:

1. Žemės plotuose, kuriuose pagal bendrojo plano sprendinius numatyta kita pagrindinė tikslinė žemės naudojimo paskirtis, ši nuoroda turi būti įrašoma išduodant planavimo sąlygas šių teritorijų specialiųjų ir detaliųjų planų rengimui.
2. Bendrajame plane nenumatomi keisti žemės plotai turi būti naudojami pagal teritorijų planavimo dokumentuose nustatytą pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį.

naudojimo būdą ir pobūdį; šios sąlygos įrašytos žemės sklypų Nekilnojamojo turto kadastro duomenyse, o jų naudojimo paskirtis keičiama teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Bendrajame plane nurodytos urbanistinės plėtros teritorijos, kurių naudojimas ne žemės ūkio ar miškų ūkio veiklai galimas tik jose parengus detaliuosius planus (miestų ir miestelių užstatymui skirti plotai, rekreacinių teritorijų intensyvaus naudojimo plotai ir kt.).

Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje atskirai pažymėta:

- 1) teritorijos, kurios bus įjungtos į Alytaus miesto ribas;
- 2) pramonės įmonių plėtrai skirta teritorija už Alytaus miesto ribos, šiaurinėje dalyje;
- 3) Daugų ir Simno miestai;

4) kompaktiško užstatymo gyvenamųjų vietovių teritorijos (kompaktiško užstatymo kaimais laikomi daugiau kaip 10 sodybų turinčios gyvenamosios vietovės, daugiausia – buvusių rėžinių kaimų centrai arba buvusios ūkių centrinės ir pagalbinės gyvenvietės, kuriose sodybos išsidėstę prie gero kelio, o atstumas tarp jų yra ne didesnis kaip 150 m). Tai – Butrimonių, Krokialaukio (su Čiurlionių ir Maštalių kaimais), Nemunaičio miesteliai, Genių, Luksnėnų, Radžiūnų, Talokių, Žaunieriškių, Praniūnų, Panemuninkų, Alytaus, Alovės, Ilgų, Venciūnų, Domantonių, Eičiūnų, Trakininkų, Daugų ir Salos, Kančėnų, Rimėnų, Vaikantonių, Santaikos ir Varanausko, Ūdrijos, Kumečių, Miroslovo, Vankiškių, Pupasodžio, Balninkų, Gečialaukio, Užupių, Pivašiūnų, Mikalavo, Junčionių, Kedonių, Tabalenkos, Punios, Žagarių, Vaisodžių, Makniūnų, Ryliškių, Ažuolinių, Verebiejų, Spernios, Mergalaukio ir Nagininkų kaimai.

5) sodininkų bendrijų sodai, kurie prilyginami kompaktiško užstatymo teritorijoms. Juose veiklos reglamentavimas nustatytas teisės aktais; galimas sodų namelių pertvarkymas į gyvenamuosius namus ir sodų sklypų paskirties pakeitimas į kitos paskirties gyvenamosios statybos (namų valdų) žemės sklypus.

1.2.2.2 Žemės ūkio paskirties žemės naudojimo prioritetą turinčių teritorijų funkcinis zonavimas ir statybų reglamentai

Žemės ūkio paskirties žemės funkcinės zonos priklauso nuo dirvožemio savybių, jų tinkamumo pagrindinių žemės ūkio augalų auginimui. Pagal Žemės ūkio ministerijos 2007 m. liepos 31 d. įsakymu Nr. 3O-359 patvirtintą žemės našumo vertinimo metodiką, preliminariai nustatytas bazinis žemės ūkio naudmenų našumo balas sudaro:

- vakarinėje rajono dalyje (vyrauja karbonatingieji sekliai glėjiški išplautžemiai ir paprastieji išplautžemiai) – nuo 48-49 balo iki 55-56 balo;

- Nemuno slėnyje ir rytiniuose rajono pakraščiuose (vyrauja smėlžemiai, taip pat – eroduoti dirvožemiai) – nuo 28 balų iki 37-38 balų;

- kitose teritorijose (vyrauja balkšvažemiai) – 43-44 balai.

Žemės ūkio paskirties žemės naudojimo prioritetą turinčios teritorijos (agrarinės teritorijos) suskirstyta į šias zonas:

1. Labai geros ūkinės vertės žemių zona (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje pažymėta **I – Žia**). Šioje zonoje žemės ūkio naudmenų dirvožemių vidutinis našumo balas – 46-50 ir daugiau. Zona apima dalį Krokialaukio ir Simno seniūnijų. Dirvožemių savybės žemės tinkamos kviečių ir cukrinių runkelių auginimui. Žemė naudotina intensyviai žemės ūkio veiklai, teikiant prioritetą augalininkystės specializacijai.

Statybų reglamentavimas:

1.1. Gyvenamųjų namų su priklausiniais statyba galima:

1) vadovaujantis patvirtintais ir galiojančiais gyvenamųjų vietovių išplanavimo projektais ir detaliaisiais planais;

2) kompaktiško užstatymo kaimuose, sutankinant esamą užstatymą (tik mažaaukščių gyvenamųjų namų statyba), – parengus detalų planą;

3) esamuose vienkiemiuose;

4) ūkininkų sodyboms parinktose vietose – teisės aktų nustatytais sąlygomis (tik gyvenamasis namas su priklausiniais), jeigu tai neprieštaruja galiojantiems specialiojo ar detaliojo planavimo dokumentams.

1.2. Pramonės, gamybos įmonių, sandėlių, terminalų, vėjo jėgainių statyba galima tik parengus specialų planą, numatantį užstatytą teritoriją ir inžinerinės infrastruktūros objektų išdėstymą, statyboms numatytoje vietoje – parengus detalų planą, ir jo pagrindu pakeitus pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį.

1.3. Rengiant detaliuosius planus, užstatymui galima planuoti kitos paskirties žemės sklypus, žemės ūkio paskirties žemės sklypus (pirmiausia – mažos ūkinės vertės žemės plotus, neturinčius melioracijos įrenginių) ir III – IV grupių menkaverčius miškus (išskyrus valstybinių parkų ir draustinių miškus). Esamoms sodyboms ir kitos paskirties žemės sklypams detalieji planai rengiami tik jeigu to reikalauja teisės aktai ir statinių planavimo sąlygas išduodančios institucijos.

1.4. Žemės ūkio gamybinius pastatus galima statyti ūkininkų sodybose arba prie esamų ūkinių pastatų, taip pat (parinkus jų išdėstymą žemėtvarkos projekte ar kitame specialiajame teritorijų planavimo dokumente) – kitose vietose, suderinus tai su planavimo sąlygas išduodančiomis institucijomis teisės aktų nustatyta tvarka.

1.5. Žemės sklype su gyvenamuoju namu galima statyti šio namo priklausinius ir žemės ūkio pastatus be detaliojo plano ir žemėtvarkos projekto (išskyrus ūkininkų sodybas).

2. Geros ūkinės vertės žemių zona (II – Žiag). Šioje zonoje vyraujantis žemės ūkio naudmenų dirvožemių našumo balas – 39-45. Zona apima dalį Alytaus, Punios ir Simno seniūnijų. Žemė naudotina intensyviai žemės ūkio veiklai, auginant prekinę augalininkystės produkciją (javų grūdus, rapsus) ir dalį pašarinių augalų gyvulininkystės poreikiams.

Statybų reglamentavimas:

2.1. Gyvenamųjų namų su priklausiniais statyba galima:

1) vadovaujantis patvirtintais ir galiojančiais gyvenamųjų vietovių išplanavimo projektais ir detaliaisiais planais;

2) kompaktiško užstatymo kaimuose, sutankinant esamą užstatymą (tik mažaaukščių gyvenamųjų namų statyba), – parengus detalų planą;

3) esamuose vienkiemiuose;

4) ūkininkų sodyboms parinktose vietose – teisės aktų nustatytais sąlygomis (tik gyvenamasis namas su priklausiniais), jeigu tai neprieštaruja galiojantiems specialiojo ar detaliojo planavimo dokumentams.

2.2. Pramonės, gamybos įmonių, sandėlių, terminalų, vėjo jėgainių statyba galima tik parengus specialų planą, numatantį užstatytą teritoriją ir inžinerinės infrastruktūros objektų išdėstymą, statyboms numatytoje vietoje – parengus detalų planą, ir jo pagrindu pakeitus pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį.

2.3. Rengiant detaliuosius planus, užstatymui galima planuoti kitos paskirties žemės sklypus, žemės ūkio paskirties žemės sklypus (pirmiausia – mažos ūkinės vertės žemės plotus, neturinčius melioracijos įrenginių) ir III – IV grupių menkaverčius miškus (išskyrus valstybinių parkų ir draustinių miškus). Esamoms sodyboms ir kitos paskirties žemės sklypams detalieji planai rengiami tik jeigu to reikalauja teisės aktai ir statinių planavimo sąlygas išduodančios institucijos.

2.4. Žemės ūkio gamybinius pastatus galima statyti ūkininkų sodybose arba prie esamų ūkinių pastatų, taip pat (parinkus jų išdėstymą žemėtvarkos projekte ar kitame specialiajame teritorijų planavimo dokumente) – kitose vietose, suderinus tai su planavimo sąlygas išduodančiomis institucijomis teisės aktų nustatyta tvarka.

2.5. Žemės sklype su gyvenamuoju namu galima statyti šio namo priklausinius ir žemės ūkio pastatus be detaliojo plano ir žemėtvarkos projekto (išskyrus ūkininkų sodybas).

3. Vidutinės ūkinės vertės žemių zona (III – Živ). Vidutinis žemės ūkio naudmenų dirvožemių našumo balas – 32-38. Dirvožemių savybės labiausiai tinkamos auginti žolinius pašarus

gyvulininkystės poreikiams tenkinti. Zona apima dalį Butrimonių, Pivašiūnų, Alovės ir Miroslavo seniūnijų. Žemė naudotina intensyviai žemės ūkio veiklai, laikantis aplinkosaugos priemonių. Prioritetas teikiamas gyvulininkystės specializacijai – pieno ūkiui ir galvijų bei avių auginimui.

Statybų reglamentavimas:

3.1. Gyvenamųjų namų su priklausiniais statyba galima:

1) vadovaujantis patvirtintais ir galiojančiais gyvenamųjų vietovių išplanavimo projektais ir detaliaisiais planais;

2) kompaktiško užstatymo kaimuose, sutankinant esamą užstatymą (tik mažaaukščių gyvenamųjų namų statyba), – parengus detalųjį planą;

3) esamuose vienkiemiuose;

4) ūkininkų sodyboms parinktose vietose – teisės aktų nustatytais sąlygomis (tik gyvenamasis namas su priklausiniais), jeigu tai neprieštaruoja galiojantiems specialiojo ar detaliojo planavimo dokumentams.

3.2. Pramonės, gamybos įmonių, sandėlių, terminalų, vėjo jėgainių statyba galima tik parengus specialųjį planą, numatantį užstatytą teritoriją ir inžinerinės infrastruktūros objektų išdėstymą., statyboms numatytoje vietoje – parengus detalųjį planą, ir jo pagrindu pakeitus pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį.

3.3. Rengiant detaliuosius planus, užstatymui galima planuoti kitos paskirties žemės sklypus, žemės ūkio paskirties žemės sklypus (pirmiausia – mažos ūkinės vertės žemės plotus, neturinčius melioracijos įrenginių) ir III – IV grupių menkaverčius miškus (išskyrus valstybinių parkų ir draustinių miškus). Esamoms sodyboms ir kitos paskirties žemės sklypams detalieji planai rengiami tik jeigu to reikalauja teisės aktai ir statinių planavimo sąlygas išduodančios institucijos.

3.4. Žemės ūkio gamybinius pastatus galima statyti ūkininkų sodybose arba prie esamų ūkininkų pastatų, taip pat (parinkus jų išdėstymą žemėtvarkos projekte ar kitame specialiajame teritorijų planavimo dokumente) – kitose vietose, suderinus tai su planavimo sąlygas išduodančiomis institucijomis teisės aktų nustatyta tvarka.

3.5. Žemės sklype su gyvenamuoju namu galima statyti šio namo priklausinius ir žemės ūkio pastatus be detaliojo plano ir žemėtvarkos projekto (išskyrus ūkininkų sodybas).

4. Lengvų dirvožemių zona (IV – Žis). Zona apima arealus su smėlio ir smėlingo priesmėlio dirvožemiais. Didžiausi jų plotai yra Daugų ir Nemunaičio seniūnijose. Žemė naudotina prekinės augalininkystės produkcijos (rugių, avižų, grikių, bulvių) auginimui, derinant su kiaulininkyste ir paukštininkyste. Atskiri šių žemių plotai, mažai derlingi arba nepatogūs mechanizuotam žemės dirbimui, naudotini miško įveisimui ar kitai alternatyviai žemės ūkiui veiklai.

Statybų reglamentavimas:

4.1. Gyvenamųjų namų su priklausiniais statyba galima:

1) vadovaujantis patvirtintais ir galiojančiais gyvenamųjų vietovių išplanavimo projektais ir detaliaisiais planais;

2) kompaktiško užstatymo kaimuose, sutankinant esamą užstatymą (tik mažaaukščių gyvenamųjų namų statyba), – parengus detalųjį planą;

3) esamuose vienkiemiuose;

4) ūkininkų sodyboms parinktose vietose – teisės aktų nustatytais sąlygomis (tik gyvenamasis namas su priklausiniais), jeigu tai neprieštaruja galiojantiems specialiojo ar detaliojo planavimo dokumentams.

4.2. Pramonės, gamybos įmonių, sandėlių, terminalų, vėjo jėgainių statyba galima tik parengus specialųjį planą, numatantį užstatytą teritoriją ir inžinerinės infrastruktūros objektų išdėstymą, statyboms numatytoje vietoje – parengus detalųjį planą, ir jo pagrindu pakeitus pagrindinę tikslią žemės naudojimo paskirtį.

4.3. Rengiant detaliuosius planus, užstatymui galima planuoti kitos paskirties žemės sklypus, žemės ūkio paskirties žemės sklypus (pirmiausia – mažos ūkinės vertės žemės plotus, neturinčius melioracijos įrenginių) ir III – IV grupių menkaverčius miškus (išskyrus valstybinių parkų ir draustinių miškus). Esamoms sodyboms ir kitos paskirties žemės sklypams detalieji planai rengiami tik jeigu to reikalauja teisės aktai ir statinių planavimo sąlygas išduodančios institucijos.

4.4. Žemės ūkio gamybinius pastatus galima statyti ūkininkų sodybose arba prie esamų ūkinių pastatų, taip pat (parinkus jų išdėstymą žemėtvarkos projekte ar kitame specialiajame teritorijų planavimo dokumente) – kitose vietose, suderinus tai su planavimo sąlygas išduodančiomis institucijomis teisės aktų nustatyta tvarka.

4.5. Žemės sklype su gyvenamuoju namu galima statyti šio namo priklausinius ir žemės ūkio pastatus be detaliojo plano ir žemėtvarkos projekto (išskyrus ūkininkų sodybas).

5. Pievų ir ganyklų zona (V – Žip). Zona apima didesnius nusaustintų durpinių ir puveningų dirvožemių plotus, kurie naudotini žaliųjų ir stambiųjų pašarų gamybai. Zonoje statybos reglamentuojamos tokia pat tvarka, kaip ir VI – Žek zonoje ir galimos tik žemės plotuose, kurių dirvožemių savybės tinkamos pastatų statybai.

6. Ekstensyvaus ūkininkavimo zona (VI – Žek). Zona apima didesnius arealus su mažo našumo (iki 32 balų) bei eroduojamais dirvožemiais. Ši žemė naudotina ekstensyviai žemės ūkio gamybai, ją derinant su miško įveisimu ar kita alternatyvia žemės ūkiui veikla.

Statybų reglamentavimas:

6.1. Gyvenamųjų namų su priklausiniais statyba galima:

1) vadovaujantis patvirtintais ir galiojančiais gyvenamųjų vietovių išplanavimo projektais ir detaliaisiais planais;

2) kompaktiško užstatymo kaimuose, sutankinant esamą užstatymą (tik mažaaukščių gyvenamųjų namų statyba), – parengus detalųjį planą;

3) esamuose vienkiemiuose;

4) ūkininkų sodyboms parinktose vietose – teisės aktų nustatytais sąlygomis (tik gyvenamasis namas su priklausiniais), jeigu tai neprieštaruoja galiojantiems specialiojo ar detaliojo planavimo dokumentams.

6.2. Pramonės, gamybos įmonių, sandėlių, terminalų, vėjo jėgainių statyba galima tik parengus specialųjį planą, numatantį užstatytą teritoriją ir inžinerinės infrastruktūros objektų išdėstymą, statyboms numatytoje vietoje – parengus detalųjį planą, ir jo pagrindu pakeitus pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį.

6.3. Rengiant detaliuosius planus, užstatymui galima planuoti kitos paskirties žemės sklypus, žemės ūkio paskirties žemės sklypus (pirmiausia – mažos ūkinės vertės žemės plotus, neturinčius melioracijos įrenginių) ir III – IV grupių menkaverčius miškus (išskyrus valstybinių parkų ir draustinių miškus). Esamoms sodyboms ir kitos paskirties žemės sklypams detalieji planai rengiami tik jeigu to reikalauja teisės aktai ir statinių planavimo sąlygas išduodančios institucijos.

6.4. Žemės ūkio gamybinius pastatus galima statyti ūkininkų sodybose arba prie esamų ūkinių pastatų, taip pat (parinkus jų išdėstymą žemėtvarkos projekte ar kitame specialiajame teritorijų planavimo dokumente) – kitose vietose, suderinus tai su planavimo sąlygas išduodančiomis institucijomis teisės aktų nustatyta tvarka.

6.5. Žemės sklype su gyvenamuoju namu galima statyti šio namo priklausinius ir žemės ūkio pastatus be detaliojo plano ir žemėtvarkos projekto (išskyrus ūkininkų sodybas).

7. Dovinės upės baseino zona (VII – ŽDB). Tai Simno seniūnijos teritorijos dalis, įeinanti į Dovinės upės baseiną (su Žuvinto biosferos rezervato ekologinės apsaugos zona bei abipus Simno ir Giluičio ežerų ir Spernios upės esančiomis žemės ūkio naudmenomis). Zonos išskyrimo tikslas – apsaugoti Žuvinto rezervato ekosistemą nuo vandens taršos. Nors zonos teritorijoje yra įvairaus našumo ir sukultūrinimo laipsnio dirvožemių, joje rekomenduojama plėsti ir remti tausojamąjį ir ekologinį ūkininkavimą, esant mišriai gyvulininkystės – augalininkystės specializacijai. Šios zonos žemė naudojimo detalizavimui būtina parengti priemonių planą, sprendžiantį, kaip pagerinti Žuvinto ežero, jį supančių pelkių, kitų pelkių ir vandens telkinių, išskirtų kaip Natura 2000 teritorijos, ekologinę būklę. Šioje zonoje teritorijos tvarkymas turi būti planuojamas ir vykdomas

vadovaujantis 2006 m. parengtomis tyrimų studijų rekomendacijomis, aprobuotomis seniūnijų ir Aplinkos ministerijos lygmeniu.

Statybų reglamentavimas:

7.1. Gyvenamųjų namų su priklausiniais statyba galima:

1) vadovaujantis patvirtintais ir galiojančiais gyvenamųjų vietovių išplanavimo projektais ir detaliaisiais planais;

2) kompaktiško užstatymo kaimuose, sutankinant esamą užstatymą (tik mažaaukščių gyvenamųjų namų statyba), – parengus detalųjį planą;

3) esamuose vienkiemiuose;

4) ūkininkų sodyboms parinktose vietose – teisės aktų nustatytais sąlygomis (tik gyvenamasis namas su priklausiniais), jeigu tai neprieštaruja galiojantiems specialiojo ar detaliojo planavimo dokumentams.

7.2. Pramonės, gamybos įmonių, sandėlių, terminalų, statyba galima tik parengus specialųjį planą, numatantį užstatytų teritorijų ir inžinerinės infrastruktūros objektų išdėstymą, statyboms numatytoje vietoje – parengus detalųjį planą, ir jo pagrindu pakeitus pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį.

8. Saugomų teritorijų zonoje esanti žemės ūkio paskirties žemė (VIII – ST). Į ją įeina žemės ūkio naudmenos, esančios Žuvinto biosferos rezervato, Dzūkijos nacionalinio parko, Nemuno kilpų regioninio parko, Metelių regioninio parko, valstybinių draustinių ir Natura 2000 teritorijose. Į zoną taip pat įjungta planuojamo Daugų regioninio parko teritorija. Nustatyta tvarka patvirtintose saugomose teritorijose žemės naudojimą ir tvarkymą bei kitokią ūkinę veiklą reglamentuoja: Žuvinto rezervato nuostatai ir tvarkymo planas, Dzūkijos nacionalinio parko planavimo schema, Nemuno kilpų regioninio parko planavimo schema, Metelių regioninio parko planavimo schema, kiti specialiojo teritorijų planavimo dokumentai (planavimo schemas ir tvarkymo planai), taip pat saugomų teritorijų nuostatai, individualūs apsaugos reglamentai, kiti teisės aktai.

9. Numatomo steigti Daugų regioninio parko teritorija. Rengiant šios teritorijos planavimo schemą, rekomenduojama vadovautis šiomis bendrojo plano nuostatomis:

1) žemės ūkio veiklos reglamentavimas turėtų atitikti bendrojo plano IV-Žis, IV-Žis-gk ir (sukultūrintose pievose) – V-Žip zonoms nustatytus reglamentus, užtikrinant tausojamosios ir ekologinės žemdirbystės sistemų įdiegimą, bet nemažinant našių žemės ūkio naudmenų ploto;

2) atliekant teritorijos funkcinį zonavimą ir nustatant tvarkymo reglamentus, Karliškės, Rimėnų, Dvarčėnų ir Salos kaimų teritorijų dalyse numatyti teritorijos panaudojimą intensyviai ir ekstensyviai rekreacijai. Šiuose planavimo dokumentuose turi būti nurodyta konkreti galimybė

statyti gyvenamuosius namus, poilsia vietas, vasarnamius, kitus rekreacinius pastatus, taip pat – sodybų (pastatų) išdėstymo tankumas.

Intensyviam žemės ūkiui naudojamose zonose išskirtini jų pozonai, arba teritorijos dalys, priskirtos gamtiniam karkasui (I-Žia-gk; II-Žiag-gk; III-Živ-gk; IV-Žis-gk). Šiuose pozoniuose rekomenduojamas tausojamasis ūkininkavimas ir ekologinės įvairovės didinimas: įveisiant mišką žemės ūkiui mažiau tinkamuose plotuose, formuojant smulkesnius pasėlių plotus, didinant daugiamečių ir kitų žiemojančių augalų plotus, derinant gyvulininkystės ir augalininkystės specializuotas ūkio šakas. Visose zonose esančiose gamtinio karkaso teritorijose žemės naudojimo intensyvumas ir kita ūkinė veikla turėtų būti suderinti su teisės aktų reikalavimais (Saugomų teritorijų įstatymas; Aplinkos ministro 2007 02 14 įsakymu Nr. D1-96 patvirtinti Gamtinio karkaso nuostatai), o teritorijos tvarkymą rekomenduojama vykdyti pagal savivaldybės teritorijos bendrajame plane pateiktus pasiūlymus.

Gamtinio karkaso teritorijose ūkinė veikla ribojama vadovaujantis Saugomų teritorijų įstatymo 22 straipsnio 6 dalies nuostatomis: „Gamtinio karkaso rekreacinės, miškų ūkio ir agrarinės paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, ir gyvenamuosius kvartalus. Leidžiama tokia veikla, kuri užtikrina kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkuria pažeistas ekosistemas, yra vykdoma pagal teritorijų planavimo dokumentus“. Vadovaujantis Aplinkos ministro 2007 02 14 įsakymu Nr. D1-96 patvirtintais Gamtinio karkaso nuostatais, gyvenamasis kvartalas gamtinio karkaso teritorijose – tai 3 ir daugiau gyvenamųjų namų ar ūkininkų sodybų, atstumas tarp kurių ne didesnis kaip 150 metrų.

Statybų reglamentų žemės ūkio paskirties žemėje santrauka pateikta 1.3 lentelėje.

1.2.2.3 Miškų ūkio paskirties žemės naudojimo prioritetą turinčių teritorijų funkcinis zonavimas ir statybų reglamentai

Žemės naudojimo ir reglamentų brėžinyje miškų ūkio paskirties žemė suskirstyta į žemę, kuriai yra nustatyti aplinkosaugos apribojimai, ir kitą žemę.

Pirmajai zonai priskirta: ekosistemų apsaugos miškai (II A miškų grupė) – draustiniai miškai, priešeroziniai miškai ir kt.; rekreaciniai miškai (II B miškų grupė) – miško parkų miškai bei rekreaciniai miško sklypai; apsauginiai miškai (III miškų grupė) – kiti draustiniuose esantys miškai, valstybinių parkų apsauginių zonų miškai, laukų apsauginiai miškai, vandens telkinių apsaugos zonų miškai ir kt. Antrajai zonai priskirti ūkiniai miškai (IV miškų grupė), užimantys apie 67 proc.

visų miškų. Mišku tikslinga sodinti didesnius apleistų, toliau nuo kelių esančių žemių plotus, taip pat išekspluatuotų žvyro ir smėlio telkinių rekultivuotus plotus.

Miško įveisimas žemės ūkio paskirties žemėje turi būti vykdomas teisės aktų nustatytais sąlygomis bei vadovaujantis Žemės ūkio ministro ir Aplinkos ministro įsakymais, nustatančiais miško įveisimo ne miško žemėje tvarką ir pagrindines nuostatas Lietuvos miškingumo didinimui bei miško sklypų išdėstymui. Miškų įveisimas ne miško žemėje sprendžiamas vadovaujantis specialiojo planavimo dokumentais – rajono savivaldybės teritorijos miškų išdėstymo žemėtvarkos schema, kuri rengiama ir tikslinama vadovaujantis Aplinkos ministerijos ir Žemės ūkio ministerijos įsakymais (1999 04 07 Nr. 139/89 ir 2004 09 15 Nr. 3D-518/D1-490). Šių schemų įgyvendinimas, įveisiant mišką žemės ūkio naudmenose, galimas laikantis bendrojo plano tekstinėje dalyje nustatytų reglamentų ir rekomendacijų nemažinti nusausintos žemės plotų ir vertingų dirbamos žemės plotų bei racionaliai naudoti žemės ūkio paskirties žemę. Išduodant leidimus miško įveisimui, prioritetas turi būti teikiamas gamtinio karkaso teritorijoje esantiems nenaudojamų žemių ir erozijos paveiktų žemės ūkio naudmenų dirvožemių plotams. Nusausintą žemę, kitus našių dirvožemių ariamosios žemės plotus būtina panaudoti žemės ūkio veiklai, vadovaujantis geros ūkininkavimo praktikos reikalavimais. Vertingos natūralios pievos, ganyklos ir šlapžemės turi būti panaudojamos tradicinei, ekstensyviai žemės ūkio veiklai.

Numatomi naujai įveisti miškai pagal savo funkcijas priskirtini tai zonai ar miškų grupei, kuriai priskirti greta esantys miškai. Rekomenduotina, kad pirmaeilis miško sodinimas būtų planuojamas priešeroziniuose miškuose, laukų apsauginiuose miškuose ir vandens telkinių apsaugos zonų miškuose.

Miškų įveisimas draudžiamas kai kuriuose draustiniuose bei daugelyje *Natura 2000* teritorijų. Išduodant leidimus miško įveisimui ne miško žemėje, turi būti vadovujamasi specialiaisiais teritorijų planavimo dokumentais (Alytaus rajono savivaldybės miškų išdėstymo schema ir kt.), teikiant prioriteta miškų įveisimui gamtinio karkaso teritorijose. Miškų įveisimo sąlygos turi atitikti Saugomų teritorijų įstatymą, apsaugos reglamentus, Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų reikalavimus, o *Natura 2000* teritorijose – Bendrųjų buveinių nuostatus ar Paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatus.

Siekiant užtikrinti kraštovaizdžio ekologinę įvairovę ir Žemės įstatyme nustatytų ekologiškai vertingų miškų bei medžių ir krūmų želdinių išsaugojimą, tikslinga, įgyvendinant Želdynų įstatymo nuostatas, atlikti tokių želdynų inventorizaciją arba juos pažymėti rengiant žemėtvarkos planavimo dokumentus.

Žemės naudojimo ir reglamentų brėžinyje miškų ūkio paskirties žemės bei miško žemės sklypuose, detaliųjų planų rengimas galimas tik IV grupės miškuose bei III grupės miškuose

(išskyrus draustinių miškus), laikantis žemės ūkio paskirties žemės funkcinėms zonoms nustatytų reglamentų ir nepažeidžiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 9 d. nutarimo Nr. 641 „Dėl miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis tvarkos patvirtinimo“ 6 punkto reikalavimų.

1.2.2.4 Kitos paskirties žemės naudojimo prioritetą turinčių teritorijų funkcinis zonavimas ir statybų reglamentai

1. Alytaus miesto įtakos zona (IX – UAgž). Į zoną įeina stambesni Genių, Luksnėnų, Radžiūnų, Talokių, Alytaus, Vinciūnų, Domantonių ir kiti kaimai. Šioje zonoje prioritetas teikiamas šių ne žemės ūkio ir ne miškų ūkio paskirties pastatų statybai, nustačius jų išdėstymą pagal specialiuosius arba detaliuosius planus: mažaaukštei gyvenamųjų namų statybai (G1), pramonės, gamybos įmonių ir sandėlių statybai (P1), terminalų ir kitų sandėliavimo statinių statybai (P2), komercinės paskirties objektų statybai (K), ilgalaikio stacionaraus poilsio statinių statybai (R). Rengiant detaliuosius planus, planavimo sąlygas išduodančių institucijų reikalavimu, turi būti rengiami specialieji planai inžinerinės infrastruktūros objektų išdėstymui. Specialieji planai gyvenamųjų namų statybai šioje zonoje nereikalingi, jeigu detalusis planas rengiamas žemės sklype, esančiame prie gero kelio ir elektros linijos, arba pagal detalųjį planą suformuoti žemės sklypai ribojasi su esamos namų valdos žemės sklypu. Į gamtini karkasą įeinančiose teritorijose statybų planavimas galimas nepažeidžiant Saugomų teritorijų įstatymo ir Gamtinio karkaso nuostatų reikalavimų: 1) miškų, žemės ūkio ir kitos – rekreacinės paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, ir gyvenamuosius kvartalus; 2) urbanizuotose teritorijose skatinama veikla, kuria palaikoma ir didinama biologinė įvairovė, bendras teritorijos miškingumas, saugomi ir įveisiami želdynai, želdiniai agrarinėse ir urbanizuotose teritorijose, vykdomi pažeistų teritorijų atkūrimo, išvalymo nuo užteršimo darbai.

Žemės ūkio veikla šioje zonoje turi būti plėtojama orientuojant ūkinius subjektus kurti nedidelio ploto, bet intensyvios gamybos ūkius, kurie specializuotąsi Alytaus miesto gyventojų poreikių tenkinimui.

Teritorijoje, numatytoje perduoti Alytaus miestui (Alm zona), specialiųjų ir detaliųjų planų rengimas galimas atsižvelgiant į miesto urbanistinės plėtros poreikį, pagal Alytaus miesto savivaldybės administracijos išduotas planavimo sąlygas. Iki šioje zonoje esančių teritorijų perdavimo Alytaus miestui, Alm zoną tvarko Alytaus rajono savivaldybė, taikydama tokius pat žemės

naudojimo ir statybų reglamentus bei žemės ūkio paskirties žemės panaudojimo kitai paskirčiai sąlygas, kaip ir Alytaus miesto įtakos zonoje (**IX – UAgž**).

2. Perspektyvių gyvenamųjų vietovių plėtros zona (**X – Ugž**). Jai priskiriamos teritorijos aplink šiuos miestelius ir stambias gyvenvietes: Alovę; Butrimonis; Daugų miestą (kartu su Daugų ir Salos kaimais); Krokialaukį (kartu su Čiurlionių, Krokialaukio ir Maštalių kaimais), Miroslavą; Nemunaitį; Pivašiūnus; Punią; Makniūnus; Simno miestą (kartu su Spernios kaimo dalimi). Šios zonos arealuose prioritetas teikiamas mažiaukštei gyvenamųjų namų statybai (G1). Gyvenamųjų ir kitų pastatų statyba galima pagal galiojančius šių gyvenamųjų vietovių planavimo projektus ir detaliuosius planus, taip pat parengus naujus detaliuosius planus. Rengiant detaliuosius planus, reikalavimu, gali būti rengiami specialieji planai inžinerinės infrastruktūros objektų išdėstymui, jeigu to reikalauja planavimo sąlygas išduodančios institucijos. Specialieji planai gyvenamųjų namų statybai šioje zonoje nereikalingi, jeigu detalusis planas rengiamas žemės sklype, esančiame prie gero kelio ir elektros linijos, arba pagal detalųjį planą suformuoti žemės sklypai ribojasi su esamos namų valdos žemės sklypu. Į gamtini karkasą įeinančiose teritorijose statybų planavimas galimas nepažeidžiant Saugomų teritorijų įstatymo ir Gamtinio karkaso nuostatų reikalavimų: 1) miškų, žemės ūkio ir kitos – rekreacinės paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, ir gyvenamuosius kvartalus; 2) urbanizuotose teritorijose skatinama veikla, kuria palaikoma ir didinama biologinė įvairovė, bendras teritorijos miškingumas, saugomi ir įveisiami želdynai, želdiniai agrarinėse ir urbanizuotose teritorijose, vykdomi pažeistų teritorijų atkūrimo, išvalymo nuo užteršimo darbai.

Neužstatyti plotai naudotini intensyviai žemės ūkio veiklai.

3. Rekreacinių vietovių arealų zona (**XI – Rž**). Tai plotai prie ežerų, tvenkinių ir kitų rekreacinių objektų, kuriuose, vadovaujantis teisės aktais ir specialiojo planavimo dokumentais galimas teritorijos panaudojimas intensyviai ar ekstensyviai rekreacijai. Zonoje prioritetas teikiamas ilgalaikio stacionaraus poilsio statiniams ir statinių grupėms statyti (R1 ir R2). Šiose teritorijose galima rengti specialiuosius ir (ar) detaliuosius planus, kurie numatytų rekreacinių objektų išdėstymo tankumą, žemės ūkio veiklai naudotinių teritorijų, miškų ir natūralių žemės naudmenų (medžių-krūmų želdinių, pelkių) išdėstymą, rekreacinę infrastruktūrą, vadovaujantis kraštovaizdžio formavimo principais ir aplinkosaugos institucijų išduotomis sąlygomis. Gyvenamųjų namų statyba galima tik esamose sodybose bei atkuriant buvusias sodybas. Ūkininkų sodybų statyba šiose teritorijose negalima, išskyrus kaimo turizmo sodybų statybą. Rekreacinių vietovių zonų planavimas ir tvarkymas turi būti vykdomas vadovaujantis Aplinkos ministro 2004 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. D1-35 patvirtintais Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatais. Zonos

arealuose tikslinga statyti (savivaldybės ir žemės savininkų lėšomis) poilsio namus, turizmo ir sporto šakų statinius, stovyklavietes, prekybos įmones, kitus paslaugų ir pramogų statinius. Zonos dalyse, priskirtose gamtiniam karkasui (išskyrus užstatytas teritorijas), rekomenduojama kaimo turizmas ir ekstensyvos rekreacijos priemonės.

Statybų reglamentų kitos paskirties naudojimo prioritetą turinčiose zonose santrauka pateikta 1.3 lentelėje.

1.2.3 Pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties keitimas

Bendrojo plano Žemės naudojimo ir reglamentų brėžinyje pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties pakeitimai pažymėti tik didesniems žemės plotams. Tai – Alytaus miesto plėtra, nauji valstybinės reikšmės automobilių kelių ruožai (aplinkkeliai), taip pat - teritorijos rezervavimas pramonės objektų statybai. Kita esamo žemės naudojimo transformacija bus sprendžiama teisės aktų nustatyta tvarka išduodant leidimus miško įveisimui ar rengiant detaliuosius planus ir jų pagrindu pakeičiant pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį. Pagrindinė tikslinė žemės naudojimo paskirtis iš žemės ūkio į kitą paskirtį gali būti keičiama (išskyrus saugomas teritorijas, kur paskirties keisti negalima arba jos pakeitimą reglamentuoja Saugomų teritorijų įstatymas ir valstybinių parkų ir draustinių nuostatai bei teritorijų planavimo dokumentai):

1) kompaktiškai užstatytose gyvenvietėse ir žemės sklypuose, įeinančiuose į IX-Uagž, X-Ugž, XI-Rž zonas – pagal parengtus detaliuosius planus. Jeigu išduodant planavimo sąlygas nustatomas poreikis turėti specialųjį planą inžinerinės infrastruktūros objektų ir komunikacijų išdėstymui, prieš rengiant detalųjį planą turi būti parengtas specialusis planas;

2) esamose sodybose, suformavus namų valdų žemės sklypus – visoje savivaldybės teritorijoje;

3) žemės sklypuose, suformuotuose prie esamų ne žemės ūkio paskirties pastatų – visoje savivaldybės teritorijoje;

4) žemės sklypuose, suformuotuose ne žemės ūkio paskirties pastatų statybai – vietose, kur tai numato specialieji planai ir jų pagrindu parengti detalieji planai.

Patvirtinus bendrojo plano sprendinius, pagrindinė tikslinė žemės naudojimo paskirtis apskrities viršininko sprendimu gali būti keičiama:

1. Iš žemės ūkio ir miškų ūkio paskirties į kitą paskirtį:

- pagal parengtus detaliuosius planus;

- atidalintam namų valdos žemės sklypui ar žemės sklypui prie esamo pastato, pagal žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektą;

- išdavus leidimą naudingųjų iškasenų eksploatavimui ir nustatyta tvarka parengus naudojimo projektą. Naudingąsias iškasenas galima eksploatuoti Bendrajame plane pažymėtuose perspektyviuose naudingųjų iškasenų telkiniuose, taip pat kitais teisės aktų nustatytais atvejais.

2. Iš žemės ūkio paskirties į miškų ūkio paskirtį:

- atlikus žemės sklypo kadastrinius matavimus ir nustačius, kad apaugusio ar įveisto miško plotas sudaro 90 proc. ir daugiau žemės sklypo ploto;

- atidalytam mišku apaugusiam žemės sklypui, pagal parengtą žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektą.

3. Iš miškų ūkio paskirties į žemės ūkio paskirtį: atidalytam mišku neapaugusiam ir žemės ūkio veiklai naudojamam žemės plotui, kuris suformuojamas atskiru žemės ūkio paskirties žemės sklypu, pagal žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektą.

4. Iš miškų ūkio paskirties į kitą paskirtį: suformavus kitos paskirties žemės sklypą pagal detalų planą (išskyrus valstybinius parkus ir draustinius, kuriuose miškų ūkio paskirties žemės paskirties keitimas į kitą paskirtį negalimas, taip pat I ir II grupių miškus bei draustinių miškus, kuriuose miško žemę paversti kitomis naudmenomis galima tik ją paėmus visuomenės poreikiams).

1.2.4 Bioprodukcinio ūkio plėtra

1.2.4.1 Žemės ūkio vystymas

Bendrajame plane žemės ūkio vystymui sudaromos sąlygos:

1. Nustatytos žemės ūkio paskirties žemės perspektyvinės ribos. Šiais bendrojo plano sprendiniais (Žemės naudojimo ir reglamentų brėžinyje) privalo vadovautis kitų žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentų rengėjai.

2. Numatomas orientacinis žemės plotas žemės ūkio veiklai: iš 88,5 tūkst. ha žemės ūkio paskirties žemės ūkio naudmenos sudarys apie 65 tūkst. ha (2005 m. deklaruota apie 59 tūkst. ha žemės ūkio naudmenų; iš likusių apleistų 18 tūkst. ha žemės ūkio naudmenų 5 tūkst. ha bus gražinta žemės ūkio veiklai, įsavinant melioracinėms priemonėms, 10 tūkst. ha bus apsodinta mišku arba savaimė apaugę miškais, medžių ir krūmų augalija bei pelkėmis, o apie 3 tūkst. ha bus panaudota ne žemės ūkio ir miškų ūkio veiklai).

3. Nustatytos rekomenduojamos žemės ūkio veiklos zonos (funkcinės zonos), atsižvelgiant į geriausią dirvožemių savybių panaudojimą, žemės ūkio gamybos efektyvumą ir gamtos išteklių apsaugą. Rekomenduojama intensyvios žemės ūkio veiklos zonose plėtoti prekinę žemės ūkio

gamyba ir siekti ūkio dydžio, ne mažesnio nei numatyta žemės ūkio ministro 2003 m. liepos 1 d. įsakymu Nr.3D-269 patvirtintose rekomendacijose. Rekomenduojami minimalūs racionalios žemėvaldos plotai tam tikros specializacijos ūkiams (tradicinio ūkininkavimo mišrios augalininkystės-gyvulininkystės specializacijos ūkiuose – 40 ha žemės ūkio naudmenų, kiaulininkystės specializacijos arba vien augalininkystės specializacijos ūkiuose – 100 ha žemės ūkio naudmenų). Rekomenduojamą žemės naudojimą tikslinga skatinti valstybės paramos priemonėmis, jas diferencijuojant taip, kad prioritetas teikti paramą taikytinas veiklai, atitinkančiai zonos ypatumams (jeigu to nedraudžia ES reglamentai ir direktyvos). Prioritetinės valstybės paramos priemonės turėtų būti:

1) labai geros ir geros ūkinės vertės žemėse – investicijos į žemės ūkio valdas, jaunųjų ūkininkų įsikūrimas, ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos, žemės ūkio vandentvarka, žemės sklypų perskirstymas;

2) vidutinės ūkinės vertės žemėse bei lengvose žemėse – investicijos į žemės ūkio valdas, jaunųjų ūkininkų įsikūrimas, standartų laikymasis, pusiau natūrinių restruktūrizuojamų ūkių rėmimas;

3) pievų ir ganyklų zonoje bei prastos ūkinės vertės žemėse – žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, kaimo turizmo ir amatų skatinimas, žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku;

4) žemėse, įeinančiose į saugomų teritorijų ribas, priklausomai nuo jų naudojimo intensyvumo: ekologinio ūkininkavimo programa, kraštovaizdžio tvarkymo programa, vietovės su aplinkosaugos apribojimais, standartų laikymasis.

Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui žemės ūkio paskirties žemėje reikalinga rengti kaimo plėtros žemėtvarkos projektus (jų atmainą – atskirų seniūnijų kompleksinius žemės ūkio ir kaimo plėtros projektus) ir žemės konsolidacijos projektus. Pagrindiniai šių žemėtvarkos teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai, turintys ilgalaikes pasekmes ir būtini spręsti įvertinant svarbiausius žemės ūkio gamybos plėtrą bei kaimo kraštovaizdžio formavimą įtakojančius veiksniai:

1. Vietinės reikšmės kelių tinklo išdėstymas.
2. Stambųjų ūkių centrų išdėstymas bei gamybos apimčių juose nustatymas.
3. Sausinimo sistemų remonto ar rekonstrukcijos poreikio nustatymas.
4. Miško želdinių detalesnio išdėstymo ir jų funkcijų nustatymas.
5. Žemės ūkio naudmenų laukų masyvų, tinkamų naudoti tam tikroms augalų grupėms, formavimas.
6. Žemės gerinimo priemonių suplanavimas.

7. Natūralių kraštovaizdžių, dirvožemio ir vandens apsaugos priemonių suplanavimas.

1.2.4.2. Miškų ūkio vystymas

Miškų ūkio veiklą numatoma vystyti miškų ūkio paskirties žemėje, taip pat miškuose, esančiuose žemės ūkio paskirties žemėje. Bendrą miškų plotą numatoma padidinti nuo 32,8 tūkst. ha 2005 m. iki 40 tūkst. ha 2025 metais.

Teritorijos žemės ūkio paskirties žemėje, galimos panaudoti miško įveisimui pagal specialųjį žemėtvarkos teritorijų planavimo dokumentą (Alytaus rajono savivaldybės miškų išdėstymo schemą M1:50000) pažymėtos Bendrojo plano miškų išdėstymo brėžinyje. Jame mišku galimi įveisti plotai išskirti pagal įgyvendinimo sąlygas į dvi grupes: I grupė – plotai, kuriuose miškus įveisti tikslinga dėl jų mažo našumo ar naudojimo nepatogumo; šie intensyviai ūkininkavimui netinkami žemės plotai skatinti apsodinti mišku, taikant valstybės rėmimo priemones. II grupė – plotai, kuriuose galima efektyviai naudoti žemės ūkio veiklai ir todėl jų apsodinimas mišku (žemės savininko pageidavimu) nėra prioritetas.

Miškų ūkis Alytaus rajone turi būti plėtojamas laikantis Lietuvos miškų ūkio politikos nuostatų, iš kurių pažymėtinos:

- 1) miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas;
- 2) racionalus, tolygus ir nepertraukiamas miško išteklių naudojimas bei miškų produktyvumo didinimas ir auginamos medienos kokybės gerinimas;
- 3) miškų ūkio ekonominio efektyvumo didinimas;
- 4) miško ekosistemų tvarumo užtikrinimas;
- 5) biologinės įvairovės išsaugojimas bei miškų sveikatingumo gerinimas;
- 6) visuomenės bendrųjų su miškais susijusių reikmių tenkinimas;
- 7) valstybinio ir privataus miškų ūkio plėtra bendrosios kaimo plėtros kontekste.

Bendrojo plano sprendinius įgyvendinantys bei miškų ūkio paskirties žemės ir miškų naudojimą planuojantys dokumentai – miškų tvarkymo schemas ir vidinės miškotvarkos projektai. Jų rengimas, tikslinimas ir įgyvendinimas numatomas teisės aktų nustatyta tvarka.

1.2.4.3 Vandens ūkio vystymas

Vandens ūkio vystymui rajone bendrojo plano sprendiniai, numatantys teritorijos tvarkymo kryptis ir žemės naudojimo sąlygas, esminės įtakos neturės. Vandens telkinių naudojimą reglamentuoja Vandens įstatymas, Žuvininkystės įstatymas, kiti įstatymai, Vyriausybės nutarimai ir Aplinkos ministerijos bei žemės ūkio ministerijos norminiai teisės aktai.

Pagrindinės vandens telkinių naudojimo kryptys rajone:

- ekosistemų apsaugai (saugomose teritorijose esantys vandens telkiniai, iš jų didžiausias – Obelijos ežeras);

- rekreacijai (29 ežerai, iš jų 11 turi papildomas ūkines funkcijas, arti miestų ir kaimo gyvenamųjų vietovių esančios upės ir tvenkiniai). Stambiausi ežerai: Didžiulio (Daugų), Gilučio, Simno, Kavolio, Suvingio, Alovės;

- žuvininkystei – Nemuno upė, Didžiulio (Daugų), Gilučio, Simno, Gudelių, Kavolio, Atesio, Suvingio ir Alovės ežerai, žuvininkystės tvenkiniai. Svarbiausi pramoninę veiklą vystantys specializuoti žuvininkystės ūkiai – UAB Daugų žuvis ir Lietuvos valstybinio žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centro Simno filialas. Siekiant mažinti taršą iš aplinkinių Žuvinto biosferos rezervatui teritorijų (Dovinės baseino), numatoma siekti siekti taršos iš Simno žuvininkystės tvenkinių sumažinimo.

Kiti vandens telkiniai yra bendrojo naudojimo.

Vandens telkiniams rekreacinių ir kitų funkcijų nustatymas galimas pagal specialiojo teritorijų planavimo dokumentus, teisės aktų nustatyta tvarka – apskrities viršininko arba savivaldybės tarybos sprendimu.

1.2.5 Teritorijos naudojimo reglamentai

Žmogaus ūkinės ir kitos veiklos, susijusios su žemės (teritorijos) naudojimu reglamentavimas pagal bendrąjį planą pasireiškia privalomų sąlygų nustatymu specialiesiems ir detaliesiems planams. Išduodama planavimo sąlygas, bendrojo plano organizatorius (savivaldybės taryba arba savivaldybės administracijos direktorius) turi nustatyti sąlygas derinti teritorijų planavimo dokumentą su bendrojo plano sprendiniais, užfiksuotais savivaldybės tarybos nutarime dėl bendrojo plano patvirtinimo. Be to, turi būti vadovaujama įstatymų ir Vyriausybės nutarimų nuostatomis. Svarbiausios privalomo ir rekomendacinio pobūdžio planavimo sąlygos:

1. Teritorija kitos paskirties objektų statybai (urbanizuotų teritorijų plėtrai, naudingųjų iškasenų telkinių eksploatavimui, tvenkinių įrengimui, pramonės ir ūkinių objektų statybai) gali būti parinkta ir projektuojama tik jeigu tai neprieštarauja bendrojo plano sprendiniams.

2. Žemės ūkio paskirties žemėje esančios žemės ūkio naudmenos ir žemė su veikiančiais melioracijos įrenginiais turi būti saugoma nuo jų ploto sumažėjimo vadovaujantis Žemės įstatymo 22 straipsnio nuostata: „Ariamoji žemė, kurios dirvožemio našumas didesnis už vidutinį šalyje taip pat žemė, kurioje yra eksploatuojamos melioracijos sistemos, turi būti naudojama taip, kad nesumažėtų jų plotas, išskyrus ekologiškai nuskurdintose gamtinio karkaso

teritorijose, ir nepablogėtų dirvožemio savybės“. Pažeistos gamtinio karkaso teritorijos – tai moksliskai pagrįstos ir teritorijų planavimo dokumentais nustatytos teritorijos, praradusios natūralią kraštovaizdžio struktūrą ir/arba vertingiausius gamtinius elementus, jų dalis ir nebegalinčios atlikti ekologinio kompensavimo funkcijų.

3. Žuvinto biosferos rezervato teritorijoje ir jos ekologinę būklę įtakojančioje zonoje (Dovinės aukštupio baseine), žemės ūkio, miškų ūkio ir kita su žemės naudojimu susijusi veikla turi būti vykdoma vadovaujantis įstatymais bei specialiojo planavimo dokumentu – Žuvinto biosferos rezervato tvarkymo planu, pagal jame nustatytus konservacinės paskirties žemės, miškų ūkio paskirties žemės, gyvenamosios paskirties žemės ir vandens ūkio tikslinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo reglamentus. Naujų sodybų statyba galima žemės ūkio ir ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonose. Naujų statybų plėtra galima Tvarkymo plano brėžinyje išskirtose bendrojo tvarkymo gyvenviečių teritorijose. Verebiejų ir Alekionių gyvenvietės plečiamos už biosferos rezervato ribų. Siekiant mažinti taršą iš aplinkinių Žuvinto biosferos rezervatui teritorijų, numatoma: a) siekti Simno, Ažuolinių ir kitų Dovinės baseine esančių gyvenviečių valymo įrengimų modernizavimo; b) siekti taršos iš Simno žuvininkystės tvenkinių sumažinimo.

4. Dzūkijos nacionalinio parko teritorija tvarkoma pagal planavimo schemoje numatytas kraštovaizdžio tvarkymo zonas bei jų naudojimo ir apsaugos reglamentus: konservacinės paskirties, miškų ūkio paskirties, žemės ūkio paskirties, gyvenamosios paskirties (konservacinio, rekreacinio, apsauginio ir ūkinio prioriteto), rekreacinės paskirties, eksploatacinės paskirties, pramoninės-komunalinės paskirties ir vandens ūkio paskirties.

5. Regioninių parkų teritorijos tvarkomos pagal jų planavimo schemose ir tvarkymo planuose nustatytus teritorijos naudojimo ir tvarkymo reglamentus konservacinės paskirties, miškų ūkio paskirties, žemės ūkio paskirties, kitokios paskirties (gyvenamosios paskirties, rekreacinių teritorijų, eksploatacinių zonų, pramonės objektų ir kt.) ir vandens ūkio paskirties žemei.

6. Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje nustatytose funkcinėse zonose reglamentuojama veikla pateikta 1.2 lentelėje.

1.2 lentelė. Žemės naudojimo funkciniai prioritetai ir veiklos reglamentavimas

Pažymėta plane	Funkciniai prioritetai	Reglamentuojama veikla
I – Žia	Intensyvi žemės ūkio veikla labai geroje ir geroje žemėse	Skatinama prekinės augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos gamyba
II- Žiag	Iš jų esančiose gamtinio karkaso teritorijoje	Skatinamas tausojamasis ūkininkavimas

II-Žiag-gk		
III – Živ	Intensyvi žemės ūkio veikla	Skatinama mišrios specializacijos ūkiai,
IV – Žis	vidutinės ūkinės vertės ir lengvose žemėse Iš jų esančiose gamtinio karkaso teritorijoje	derinantys gyvulių auginimą su prekinės augalininkystės produkcijos gamyba. Skatinamas tausojamasis ūkininkavimas.
III – Živ-gk		
IV – Žis-gk		
V - Žp	Intensyvi žemės ūkio veikla nusausintoje žemėje su vyraujančiais durpiniais ir puveningais dirvožemiais. Specializuota žemės ūkio veikla tvenkininės žuvininkystės ūkiuose.	Skatinamas pašarinių žemės ūkio augalų auginimas ir gyvulininkystės specializacijos ūkių plėtra Žuvininkystės ūkio veiklą reglamentuoja Žuvininkystės įstatymas ir Aplinkos ministerijos bei Žemės ūkio ministerijos teisės aktai.
VI- Žek	Ekstensyvi žemės ūkio veikla ar jai alternatyvi veikla mažiau palankiose ūkininkauti teritorijose nenašiose žemėse	Skatinamas specializuotas ūkininkavimas, arba miško įveisimas nepalankiuose ūkininkauti žemės sklypuose.
VII – ŽDB	Dovinės upės baseino ekosistemų apsauga	Skatinamas tausojamasis ir ekologinis ūkininkavimas. Žuvinto biosferos rezervato ekologinės apsaugos zonoje veiklą reglamentuoja rezervato nuostatai
VIII - ST	Tausojamoji veikla Žuvinto biosferos rezervate valstybiniuose parkuose ir draustiniuose bei kitose saugomose teritorijose	Veiklą reglamentuoja Saugomų teritorijų planavimo dokumentai, saugomų teritorijų nuostatai, apsaugos reglamentai, teisės aktai
IX- UAgž	Urbanizuotinių ir kitai paskirčiai naudotinių teritorijų plėtra	Leidžiama žemės ūkio veiklos konversija į kitą veiklą, pakeitus pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį į kitą paskirtį, įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka
X – Ugž		
XI - Rž		

Pastaba: Numatomų tyrinėti naudingųjų iškasenų telkinių paieškos gali būti visoje rajono savivaldybės teritorijoje, išskyrus konservacinės paskirties žemę, valstybinių parkų ir draustinių teritorijas, gamtos ir kultūros paveldo teritorijas . Gavus leidimą eksploatuoti šias naudingąsias iškasenas, žemės sklypai leidimą gavusiems asmenims įteisinami naudoti teisės aktų nustatyta tvarka.

7. Be pramonės įmonių statybai skirtos teritorijos į šiaurę nuo Alytaus miesto ribos (Navickų, Jasunskų ir Bakšių kaimų dalyse) logistikos centrai, kiti pramonės, sandėliavimo ir komercinės paskirties statiniai gali būti planuojami tik numačius jų išdėstymą pagal specialiuosius planus IX - UAgž zonoje, taip pat ir kitose vietovėse: I – Žia, II – Žiag, III – Živ, IV – Žis, VI - Žek zonose. Be to, teisės aktų numatytais atvejais gamtinio karkaso teritorijose ši statyba galima tik

atlikus planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą ir gavus nustatyta tvarka aplinkos apsaugos institucijų teigiamą išvadą.

8. Atsižvelgiant į Alytaus regiono aplinkos apsaugos departamento pastabas, bendrojo plano sprendiniai nenumato teritorijos celiuliozės gamyklos statybai. Jeigu teisės aktų nustatyta tvarka bus atliktas planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas ir gautas teigiamas pritarimas, šio objekto teritorinis išdėstymas, parinkus jo vietą pagal specialųjį planą, neturi prieštarauti rajono teritorijos bendrojo plano sprendiniams. Šios gamyklos galimo steigimo pagrindas – Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 30 d. nutarimas Nr. IX – 917, kuriuo celiuliozės gamyklos statybos Lietuvoje projektas pripažintas valstybinės svarbos objektu, taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gruodžio 9 d. nutarimu Nr. 1568 patvirtintas Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano įgyvendinimo priemonių planas. Šiame priemonių plane numatytas įpareigojimas Vilniaus, Kauno ir Alytaus apskričių viršinininkų administracijoms sudaryti sąlygas įgyvendinti celiuliozės gamyklos statybos Lietuvoje projektą.

9. Statybų reglamentai pateikti 1.3 lentelėje.

1.3 lentelė. Atskirų teritorijų statybos sąlygos

Zonos apibūdinimas	Pastatų statybos sąlygos
1	2
Daugų ir Simno miestai („b“ kategorijos gyvenamosios vietovės)	Statyba galima teritorijų planavimo dokumentuose numatytose teritorijose, skirtose gyvenamosioms, pramonės ir sandėliavimo objektų, komercinės paskirties ir smulkaus verslo, rekreacinių objektų išdėstymui
Perspektyvios kaimo gyvenamosios vietovės („c“ kategorijos gyvenamosios vietovės)	Statyba galima pagal šių gyvenamųjų vietovių specialiuosiuose ir detaliuose planuose nustatytą žemės naudojimo būdą ir pobūdį. Čia skatinama statybų plėtra ir galimas žemės ūkio paskirties žemės keitimas į kitą paskirtį. Be to, perspektyvioms gyvenamosioms vietovėms gali būti priskirtos tos gyvenamosios vietovės, kurių sklaida yra patogi gyventojams, atlieka žemės ūkio aptarnavimo ir paslaugų funkcijas bei skatins centralizuotą inžinerinių sistemų plėtrą
Kitos paskirties žemės naudojimo prioritetą turinčios zonos (IX-Ugž; X-Ugž; XI-Rž)	Statyba galima tik vadovaujantis šioms teritorijoms parengtais specialiaisiais ir detaliaisiais planais
Saugomos teritorijos: valstybiniai parkai ir draustiniai	Statyba galima tik tose vietose, kur tai numato valstybinių parkų ir draustinių planavimo dokumentai: gyvenamosiose ir ūkinėse zonose, esamose sodybose ar sodybvietėse.
Sanitarinės apsaugos zonos prie žemės ūkio gamybinių pastatų ir kitų statinių	Gyvenamuosius ir visuomeninius pastatus statyti draudžiama arba ribojama.
Teritorijos, galimos	Įeina urbanizuotose teritorijose, jų plėtos zonose bei rekreaciniuose

panaudoti rekreacijai	arealuose esančios gyvenamosios vietovės, tarp jų – tvarkytini ir remtini vienkiemiai, smulkūs kaimai, kuriuose plėtojami tradiciniai amatai, paslaugos, pramogos, verslas, turizmas. Šiose vietovėse rekreacinių statinių statyba gali būti detaliuosiuose planuose numatytose vietose arba jau esamose sodybose, pertvarkant esamus statinius.
Žemės ūkio paskirties teritorijos (zonos)	Įeina nekategoriizuotos vietovės. Statyba galima esamose sodybose (gyvenamojo namo ir pagalbinių pastatų), pagal detaliuosius planus suformuotuose žemės sklypuose kompaktiško užstatymo kaimuose ir žemės sklypuose prie esamų sodybų, taip pat - ūkininkų sodybų statyba teisės aktų nustatyta tvarka. Įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka gali būti keičiama žemės naudojimo paskirtis arba keičiamas žemės naudojimo pobūdis visuomenės poreikiams skirtiems pastatams bei įrenginiams statyti, infrastruktūros ir paslaugų plėtrai, taip pat gyvenamųjų ir pagalbinių pastatų statybai esamose namų valdose
Miškų ūkio paskirties teritorijos (žemės sklypai)	Statybos apribojimus nustato teisės aktai, vadovaudamiesi LR Konstitucinio Teismo 2006 m. kovo 16 d. nutarimo nuostatomis.
Kitos paskirties žemės sklypai	Individuali ir kita statyba galima pagal šioms žemės sklypams parengtus detaliuosius planus.

10. Ūkininkų ūkių registre įregistruotų asmenų žemėvaldose galima statyti ūkininko ūkio sodybą (su gyvenamuoju namu ir ūkiniais pastatais), teisės aktų nustatyta tvarka parinkus vietą statybai ir parengus statinių projektus. Ūkininkų sodybų statybos sąlygas nustato:

10.1. Ūkininko įstatymo 11 straipsnis:

„1. Nerengiant detaliųjų planų žemės ūkio paskirties žemėje ūkininkas gali statyti vieną ūkininko sodybą, išskyrus miestams po 1995 m. birželio 1 d. nustatyta tvarka priskirtose teritorijose. Ūkininko sodyba ar pagalbinio ūkio ir kitos paskirties (fermų, ūkio, šiltnamių, kaimo turizmo) pastatai statomi nuosavybės teise priklausančiame žemės ūkio paskirties žemės sklype, ne mažesniame kaip 0,5 hektaro.

2. Leidimas statyti ūkininko sodybą išduodamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos statybos įstatymu.“

10.2. Teritorijų planavimo įstatymas (22 straipsnio 5 dalis):

„Kaimų teritorijose ir žemės ūkio paskirties žemėje, išskyrus miestams po 1995 m. birželio 1 d. nustatyta tvarka priskirtas teritorijas, šio straipsnio 1 dalies 5, 6 ir 7 punktuose nustatytais atvejais, taip pat kaimų teritorijose statant ūkininko sodybą ar pagalbinio ūkio ir kitos paskirties (fermų, ūkio, šiltnamių, kaimo turizmo) pastatus, kai vykdoma statyba atitinka Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio įstatyme nurodytas ūkininko sodybos ar pagalbinio ūkio ir kitos paskirties (fermų, ūkio, šiltnamių, kaimo turizmo) pastatų statybos sąlygas, vietoj detaliųjų planų rengiami <...> kaimo plėtros žemėtvarkos projektai Žemės įstatymo ir šio Įstatymo 18 straipsnio 1 dalyje nurodytose taisyklėse nustatyta tvarka.“

11. Rengiant specialiuosius planus kaimo vietovėje, privalo būti pažymėtos žemės ūkio gamybinių pastatų sanitarinės apsaugos zonos. Jose, vadovaujantis Vyriausybės patvirtintomis Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis (1992 05 12 nutarimas Nr. 343) , draudžiama statyti gyvenamuosius namus ir visuomeninius pastatus, o esamos sodybos ar visuomeniniai pastatai gali būti rekonstruojami tik įvertinus neigiamą veiklos poveikį sveikatai ir šiose zonose gyvenantiems asmenims sutikus. Sanitarinės apsaugos zonos dydis (metrais): prie kiaulių kompleksų (daugiau kaip 12 tūkst. kiaulių per metus) – 1500 m; prie paukštynų – 1000 m, prie kiaulių fermų – 500 m; prie karvių, kitų galvijų, arklių ir paukščių fermų – 300 m.

Bendrojo plano Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje pažymėta:

- 1) UAB „Vita Baltic International“ gamybinių pastatų (porolono gamyklos) sanitarinės apsaugos zona;
- 2) sanitarinės apsaugos zona (500 m) prie regioninio sąvartyno Takniškių kaime;
- 3) sanitarinės apsaugos ir taršos poveikio zonos prie žemės ūkio gamybinių objektų šiose vietovėse:

Eil. Nr.	Kaimo pavadinimas	Objektas	Zonos plotis, m
1.	Alytaus sen.: Geniai	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
2.	Panemuninkai	Kiaulių ferma	500
3.	Revai	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
4.	Mikutiškiai	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
5.	Kriauniai	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
6.	Alovės sen.: Takniškiai	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
7.	Domantoniai	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
8.	Ilgai	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
9.	Ilgai	Kiaulių fermos	500
10.	Muiželėnai	UAB „Domantonių paukštynas“	1000
11.	Butrimonių sen.: Gailiakėmis	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
12.	Butrimonys	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
13.	Griškonys	AB „Vilniaus paukštynas“	1000
14.	Daugų sen.: Rimėnai	Lapių ferma	1000
15.	Bukauciškės	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
16.	Krokialaukio sen.:Daugirdai	Karvių ir kitų galvijų fermos	300
17.	Liuklingėnai	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
18.	Varanauskas	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
19.	Liuklingėnai	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
20.	Kroklaukis		300
21.	Čižikai	Galvijų ir kiaulių ferma	300
22.	Krekštėnai	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
23.	Miroslavo sen.: Remeikiai	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
24.	Viešnagiai	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
25.	Obelytė	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
26.	Peršekininkai	Karvių ir kitų galvijų ferma	300

27.	Balkūnai	Paukštynas	1000
28.	Nemunaitis	Paukštynas	300
29.	Nemunaičio sen.: Balininkai	Avių ferma	300
30.	Pivašiūnų sen.: Bazorai	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
31.	Punios sen. Gajanciškis		300
32.	Punios sen.: Punia	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
33.	Raitininkų sen.: Savilionys	Avių ferma	300
34.	Ostampas	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
35.	Verebiejai	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
36.	Litvanciškiai		300
37.	Bambininkai	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
38.	Simno sen.: Aleknonys	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
39.	Pasimniai	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
40.	Mergalaukis	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
41.	Ponkiškiai	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
42.	Kavalčiukai	Karvių ir kitų galvijų ferma	300
43.	Takniškiai	Regioninis sąvartynas	500
44.	Alytus	Nuotekų valykla	400
45.	Jurgiškiai	UAB „Vita Baltic International“ porolono gamykla	1500×1000

Pastaba: Gyvulininkystės, paukštininkystės ir žemės ūkio įmonių pastatų sanitarinės apsaugos zonos nustatomos pagal žemės ūkio įmonių ar objektų paskirtį ir dydį.

12. Visuomeninės paskirties pastatų (gaisrinių ir kt.) statybai žemės naudojimo paskirtis ir būdas (pobūdis) keičiami bei (esant reikalui) žemė paimama visuomenės poreikiams pagal savivaldybės administracijos parengtus detaliuosius planus.

13. Vandens telkinių priskyrimas naudotiniams rekreacijai turi būti sprendžiamas parengus specialųjį planą ir jo pagrindu priėmus atitinkamą apskrities viršininko arba savivaldybės tarybos sprendimą.

14. Elektros transformatorinės pastotės ir kiti bendro naudojimo (viešosios infrastruktūros) objektai, esantys privačioje žemėje, eksploatuojami laikantis Nekilnojamojo turto registro dokumentuose nustatytų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų. Siekiant užtikrinti jų tinkamą funkcionavimą, reikalinga parengti specialiuosius bei detaliuosius planus šių objektų žemės sklypų ribų formavimui ir jų pagrindu, teisės aktų nustatyta tvarka, paimti žemę visuomenės poreikiams.

1.2.6 Teritorijų rezervavimas visuomenės poreikiams

Bendrojo plano sprendiniai apima ir teritorijų, reikalingų panaudoti visuomenės poreikiams, rezervavimą – jų išjungimą iš apskrities viršininko patvirtintų laisvo fondo valstybinės žemės sklypų (skirtų kompensacijai pretendentams į nuosavybės teisių atkūrimą ar pardavimui) arba galimą išpirkimą iš žemės savininkų, jeigu žemė jau privatizuota. Tai – Alytaus miesto

apvažiavimai, Simno miestelio aplinkkelis, žemės plotai, numatyti poilsiavietėms, parkams ir kitiems rekreaciniams objektams, valymo įrenginiams, kapinių praplėtimui, gyvenviečių infrastruktūrai ir kt. Jų detalesnis tvarkymas, atskiriant galimas privatizuoti žemės sklypų dalis, galimas tik parengus kiekvienos teritorijos specialųjį ar detalųjį planą. Rezervuojamos visuomenės poreikiams teritorijos pateikiamos Alytaus rajono teritorijos bendrojo plano sprendinių Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje.

2. KULTŪROS PAVELDAS

2.1. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų reikšmė ir integracija į savivaldybės plėtrą

Alytaus rajono nekilnojamojo kultūros paveldo objektų reikšmė kitų Lietuvos savivaldybių paveldo kontekste išsiskiria kompleksiskumu ir integralumu. Žymi saugotinių objektų dalis yra tarpusavyje susieti vizualiniais arba istoriniais semantiniais ryšiais ir sudaro kultūros paveldo sancaupos vietas. Daugelis kultūros paveldo objektų yra suformuoti prisitaikant prie raiškių žemės paviršiaus formų ir papildo vaizdingą gamtinį kraštovaizdį. Didžiausi nekilnojamojo kultūros paveldo kompleksinės sancaupos arealai yra susiklostę Alytaus rajono pietrytinėje ir pietvakarinėje dalyse, panemunių areale aplink Alytų bei panemunių šiaurinėje zonoje. Savitu Alytaus rajono kultūros paveldo bruožu yra archeologijos objektų, visų pirma, vėlyvųjų piliakalnių, dominavimas istoriniame kraštovaizdyje bei ryški istorinė daugelio architektūros paveldo objektų vertė, kurių tarpe išsiskiria sakraliniai statiniai.

Alytaus rajono teritorijos bendrasis planas strategine plėtros kryptimi numato decentralizuotos koncentracijos plėtrą (aktyvią, prioritetinę plėtrą, koncentruotą keliose zonose). Ši teritorinės plėtros kryptis atitinka svarbiausių kultūros paveldo arealų apsaugos prioritetus. Darnios plėtros koncepcija siekia vertingiausių kultūros paveldo objektų išsaugojimo skatinant jų naudojimą visuomenės reikmėms. Lietuvos teritorijos bendrasis planas, 2002 m. spalio 29 d. Nr. IX-1154, nustato, kad kultūros paveldo išsaugojimas ir panaudojimas yra ne trukdis, bet paskata vietovės ekonominei plėtrai (1 str., 3 sk.). Alytaus rajono teritorijos intensyvesnės plėtros zonose numatomas plėtoti turizmas bei su juo susieti verslai sudarytų prielaidas ne tik veiksmingiau tvarkyti kultūros paveldo sancaupos vietose esančius objektus bei jų teritorijas, bet ir šių objektų prieigas. Šiuo metu daugelis Savivaldybės paveldo objektų yra nuošalyje nuo turizmo trasų, menkai naudojami vietos bendruomenių, nepakankamai prižiūrimi. Numatoma turizmo maršrutų plėtra įgalinti intensyviai jų naudojimą ir tinkamą tvarkymą.

Ypatinga reikšmė išsaugant nekilnojamojo kultūros paveldą, išlikusį kaimiškosiose vietovėse, turėtų būti skiriama vietos bendruomenėms stiprinti. Tikslinga rengti specialias programas, skirtas kaimų bendruomenėse plėtoti tradicinės medžio statybos amatą, kitus verslus, susijusius su kultūriniu turizmu ir paveldo objektų atgaivinimu. Vietos gyventojai turėtų būti skatinami teikti objektus, svarbius vietos kultūros tradicijoms išsaugoti, apsaugos statusui suteikti, taip pat dalyvauti rengiant ir įgyvendinant saugomų Kultūros paveldo objektų tvarkymo projektus.

2.2. Saugomo kultūrinio kraštovaizdžio ribos, reglamentai, veiklos apribojimai ir naudojimo galimybės

Alytaus rajono bendrojo plano sprendinių dalies rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinyje yra žymimi visi į Kultūros vertybių registrą įtraukti nekilnojamojo kultūros paveldo objektai (archeologinės vietos, urbanistinės vietovės, statinių kompleksai, pavieniai statiniai, mitologijos objektai, įvykių vietos, laidojimo vietos, monumentai; Kultūros paveldo centro 2007 m. kovo 10 d. apskaitos duomenimis). Atsižvelgiant į kultūros paveldo objektų vertę, sklaidos pobūdį ir jų tarpusavio istorinį semantinį sąryšingumą, įvertinant bendrąjį teritorijos istorinį kultūrinį ir estetinį kraštovaizdinį potencialą pateikiami nustatyti kultūros vertybių sancaupos arealai. Šių arealų teritorinės ribos nustatytos preliminariai, jos gali būti patikslintos rengiant atskirų vietovių teritorijos specialiuosius ir detaliuosius planus, atlikus vietovių detalesnius istorinius, archeologinius ir architektūrinius tyrimus.

Siūlomų saugoti kultūros paveldo sancaupos arealai yra tvarkytini teikiant prioritetą dominuojančioms ir reikšmingiausioms kultūros paveldo vertybėms. Šių objektų vertingųjų savybių išsaugojimas turėtų būti planuojamas integraliai su kitų arealuose esančių kultūros ir gamtos paveldo objektų tvarkymu.

Butrimonių, Simno ir Daugų arealuose prioritetas teiktinas urbanistikos paveldo išryškinimui ir atgaivinimui, taip pat nuo jo neatsiejamo sakralinio architektūros paveldo apsaugai. Išlikusiai vertingai istorinei urbanistinei struktūrai išsaugoti tikslinga parengti miestelių specialiuosius apsaugos planus. Atsižvelgiant į pastaraisiais metais įvykusius pokyčius turėtų būti patikslintos šių miestelių saugotinių centrinių dalių ribos. Šių urbanistikos paveldo objektų apsaugos zonų ribos turėtų būti nustatytos įtraukiant į jas ir saugotinus aplinkinio kraštovaizdžio objektus. Nežiūrint pastarųjų metų griovimų ir rekonstrukcijų šiuose miesteliuose yra išlikusių vertingų medinės tradicinės architektūros objektų, tačiau Butrimonių ir Simno centrinėse aikštėse dominuoja mūriniai namai. Siekiant šiuos statinius išsaugoti reikalinga parama jų tvarkymo darbams atlikti. Didesnės investicijos skirtinos miestelių viešosioms erdvėms, esančioms jų saugotinese istorinėse dalyse, tvarkyti. Siekiant išsaugoti miestelių patrauklumą reikalinga išlaikyti ir stiprinti jų bendruomenes. Tam tikslinga rengti ir įgyvendinti programas smulkiąjam verslui, tradicinių amatų plėtotei remti.

Daugų, Pivašiūnų, Alovės, Punios, Rumbonių, Miroslavo arealuose dominuoja archeologijos paveldo objektai. Šių teritorijų gamtinis kraštovaizdis yra vaizdingas, daugiaplanis. Archeologijos objektai yra susieti su vertingu sakraliniu katalikiškuoju architektūros paveldu, senosiomis laidojimo vietomis. Nemuno upės slėnio zona laikoma viena iš didžiausių turizmo plėtros potencialu pasižyminčių Lietuvos teritorijų (Nacionalinė turizmo plėtros 2003-2006 m. programa,

5.10, 2003 m. gruodžio 18 d. Nr, 1637). Lietuvos teritorijos bendrajame plane Panemunių regionas su Alytaus ir Punios piliakalniais įtrauktas į nacionalinės reikšmės arealų tarpą. Archeologijos paveldo objektų tvarkymui rekomenduojama konservavimo kryptis (Lietuvos teritorijos bendrasis planas, 21 str.). Šiose vietovėse skatintina tradicinė agrarinė gyvensena ir su ja susiję verslai, kultūrinis, pažintinis ir kaimo turizmas.

Alytaus rajono teritorijoje yra išlikęs unikalus Lietuvos etnokultūros arealas – Raižiai. Ši totorių istorinių gyvenviečių ir istorinių laidojimo vietų sankaupos vieta yra laikoma dabartiniu Lietuvos totorių dvasiniu centru. Nors istorinių totorių gyvenviečių yra žinoma buvus ir kitose Alytaus rajono vietose (Bazoruose, Butrimonyse), tačiau Raižiai yra išskirtiniai kelis šimtmečius išlikusiu Lietuvos musulmonų kultūrinių etnokonfesinių tradicijų tęstinumu. Atsižvelgiant į šio arealo lokalizaciją atokiau pagrindinių kelių, siūloma juos įtraukti į atskirą kultūrinio turizmo trasą.

Gamtos ir kultūros paveldo objektų sankaupos vietos yra susiklosčiusios parkų teritorijose. Objektai ir teritorijos, esantys Dzūkijos nacionalinio parko ir Nemuno kilpų regioniniame parke, saugomi LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir LR Saugomų teritorijų įstatymo reikalavimus. Šiose teritorijose esantys kultūros paveldo objektai tvarkomi pagal šių parkų reglamentus, nuostatus, ribų ir zonavimo planus bei tvarkymo planus, kultūros paveldo specialiuosius planus, paveldotvarkos projektus, kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančius aktus, strateginio planavimo dokumentus. Nežiūrint mažesnės grėsmės šių objektų aplinkai, nei objektų, esančių nesaugomose teritorijose, jiems taip pat gresia nykimas dėl nepakankamos priežiūros. Lietuvos turizmo plėtros strategija nustato, kad nacionaliniuose ir regioniniuose parkuose dar trūksta kaimo turizmo paslaugų, jiems tikslinga panaudoti architektūros paveldo objektus, nenaudojamus kaimų ir miestelių pastatus (Nacionalinė turizmo plėtros 2003-2006 m. programa, 7.3).

2.3. Svarbiausių pavienių nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tvarkybos kryptys ir naudojimo prioritetai.

Visi objektai, saugoti kaip nekilnojamosios kultūros vertybės pagal įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo įgyvendinimo“ 9 straipsnį (Žin., 1996, Nr. 14-355), pripažįstami Kultūros vertybių registre registruotomis nekilnojamosiomis kultūros vertybėmis. Kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose planuojama veikla turi būti reglamentuojama kultūros paveldo specialiaisiais planais bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais aktais. Kultūros paveldo vertybių tvarkyba ir naudojimas vykdomi pagal specialiuosius teritorijų planavimo dokumentus, strateginius planus, tikslines programas ir

tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus. Jei objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, apsaugos zonos nėra nustatytos, joms taikomos LR vyriausybės Specialiųjų Žemės ir miško naudojimo sąlygos XIX p. (Žin., 1992 08 10, Nr. 22-652).

Kultūros paveldo objektams, esantiems Dzūkijos nacionaliniame parke, Metelių ir Nemuno kilpų regioniniuose parkuose, tvarkymo ir naudojimo sąlygas nustato šių parkų apsaugos reglamentai, planavimo schemos, teritorijos ir zonų ribų bei tvarkymo specialieji planai ir šių objektų apsaugos reglamentai.

Į Kultūros vertybių registrą įtraukti Alytaus rajono teritorijoje esantys objektai naudotini mokslinio pažinimo, viešojo pažinimo ir naudojimo ar viešosios pagarbos tikslams. Privalomieji jų apsaugos reikalavimai yra nustatomi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo numatyta tvarka nepriklausomai nuo teritorijos plėtros koncepcijos. Skelbiamų ar paskelbtų saugomais objektų tvarkyba vykdoma vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 23 str. Naudojimo reikalavimai nustatomi nekilnojamosios kultūros vertybės pase. Paveldosauginiai reikalavimai nustatomi apsaugos sutartyse ir kultūros vertybės apsaugos reglamente.

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai tvarkomi pagal LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 23 str. nuostatas, prižiūrimi pagal šio įstatymo 14 str. 3 dalies nuostatas.

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai: AtV287 namas Liuklingėnų k., AtV288 namas (dūminė pirkia) Nemunaičio k. ir AtV289 kluonas Vangelionių k. (kultūros paveldo tikrosios būklės ir sprendinių brėžiniuose objektai Nr. 24, 25 ir 26), šiuo metu yra sunykę ir siūlomi neskelbti saugomais. Pateikiamas nekilnojamojo kultūros paveldo objektų sąrašas nėra baigtinis, todėl pagal šio bendrojo plano nuostatas rengiant kitus teritorijų planavimo dokumentus reikalinga vadovautis atnaujintu sąrašu.

Taip pat parengtas sąrašas Alytaus rajono kultūros paveldo objektų, dėl kurių yra priimtas sprendimas inicijuoti įrašymą į registrą. Šie objektai pažymėti Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinyje.

Rekomenduojama įsteigti savivaldybės kultūros paveldo registrą, į kurį tikslinga įtraukti vertingiausias atrinktus etnoarchitektūros objektus. Jų apsauga turėtų būti planuojama kartu su nematerialaus kultūros paveldo, vietos statybos tradicijų atgaivinimo priemonėmis. Galimybės išsaugoti etnoarchitektūros paveldą priklauso nuo tradicinių kaimo bendruomenių pajėgumo, jų kultūrinių siekių ir ekonominių galimybių stiprinimo. Kaimo turizmo plėtojimas išsaugant etnografines tradicijas buvo numatytas vienu iš strateginių tikslų Alytaus miesto ir rajono turizmo plėtros programoje, parengtoje 1999 m. Šias galimybes menkina planuojamame laikotarpyje prognozuojamas 2-3 kartus mažėsiantis gyventojų užimtumas žemės ūkyje. Tačiau pavienės

etnoarchitektūros vertė pasižyminčios sodybos, esančios vaizdingoje gamtinėje aplinkoje, galėtų būti pritaikomos vietos tradicijomis pagrįstam kaimo turizmui.

Bendrojo plano kultūros paveldo apsaugos sprendinių įgyvendinimo stebėseną (monitoringas) turi būti vykdoma pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo stebėsenos taisyklės (Žin., 2005, Nr.86-3242). Stebėseną (monitoringas) turi būti vykdoma periodiškai ir pagal reikalavimus, nustatytus atsižvelgiant į objektų tipologijos ypatumus, fizinę būklę, teisinę priklausomybę. Stebėsenos rezultatai: stebėjimo ir fiksavimo duomenys, vertingąsias savybes naikinančių ar žalojančių poveikių vertinimas, apibendrinimas ir prognozavimas, turi būti teikiami už Alytaus rajono kultūros paveldo vertybių apsaugą ir teritorijų planavimą atsakingoms institucijoms.

2.4. Alytaus rajono nekilnojamųjų kultūros vertybių sąrašai

1. Urbanistinės vietovės

Nr. plane	Kultūros vertybės kodas	Pavadinimas	Adresas
1	U22	Miestelio istorinis centras	Alytaus aps., Alytaus r. Butrimonių mstl.
2	U26	Miestelio istorinis centras	Alytaus aps., Alytaus r. Daugų mstl.
3	U24	Miestelio istorinis centras	Alytaus aps., Alytaus r. Simnas
4	AtV286	Dvidešimties sodybų gatvinis kaimas	Alytaus aps., Alytaus r. Daugirdų k.

2. Statinių kompleksai

Nr. plane	Kultūros vertybės kodas	Pavadinimas	Vardas	Adresas
5	G149KP	Bažnyčios statinių kompleksas.	Švč. Trejybės	Alytaus aps., Alytaus r., Rumbonių k.
	G149K1P	Bažnyčia		
	G149K2P	Koplyčia	-	
	G149K3P	Varpinė	-	
6	G131K	Mokyklos statinių kompleksas	-	Alytaus aps., Alytaus r., Kurnėnų k.
	G131K1	Mokykla		
	G131K2	Vėjo jėgainė		
7	G150K	Bažnyčios statinių kompleksas.	Švč. Trejybės	Alytaus aps., Alytaus r., Alovės k.
	G150K1	Bažnyčia		
	G150K2	Varpinė	-	
8	IR143,	Buvusi dvaro sodyba	Dapkiškių	Alytaus aps., Alytaus r., Dapkiškių k.

ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
III etapas. Sprendiniai

	IP165, LA413/623			
9	IP168, LA413/630	Buvusi dvaro sodyba	Obelijos	Alytaus aps., Alytaus r., Obelijos k.
10	IP170, LA413/601	Buvusi dvaro sodyba	Raudonosios Alovės	Alytaus aps., Alytaus r., Raudonosios Alovės k.
11	IP171, LA413/619	Buvusi dvaro sodyba	Rodžios	Alytaus aps., Alytaus r., Rodžios k.
12	IR142	Sodyba	-	Alytaus aps., Alytaus r., Balkūnų k.
13	IV863	Sodyba	-	Alytaus aps., Alytaus r., Ostampo k.
14	LA413/639, IP 1545	Bažnyčios pastatų kompleksas	Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų	Alytaus aps., Alytaus r. Pivašiūnų k.

3. Statiniai

Nr. plane	Kultūros vertybės kodas	Pavadinimas	Vardas	Adresas
15	S45P	Bažnyčia.	Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų	Alytaus aps., Alytaus r. Simnas, Kreivoji 3
16	S513	Koplyčia	-	Alytaus aps., Alytaus r., Punios k.
17	S512	Koplyčia	-	Alytaus aps., Alytaus r., Bukaučiškės k.
18	S514	Bažnyčia	Šv. apašt. Jokūbo	Alytaus aps., Alytaus r., Punios k.
19	IP1546, LA413/604	Namas	-	Alytaus aps., Alytaus r., Butrimonių mstl., Vytauto 13
20	S560	Mečetė	-	Alytaus aps., Alytaus r., Raižių k.
21	IP1547, LA413/605	Namas	-	Butrimonių mstl., Vytauto 21
22	IP1548, LA413/606	Namas	-	Butrimonių mstl., Vytauto 23
23	IP1549, LA413/607	Namas	-	Butrimonių mstl., Vytauto 25
24	AtV287	Namas	-	Alytaus aps., Alytaus r. Liuklingėnų k.
25	AtV288	Namas (dūminė pirkia)	-	Alytaus aps., Alytaus r. Nemunaičio k.
26	AtV289	Kluonas	-	Alytaus aps., Alytaus r. Vangelonių k.
27	AtV899	Kapų koplyčia	Pivašiūnų	Alytaus aps., Alytaus r. Pivašiūnų k.
28	IP1544, LA413/589	Namas	-	Alytaus aps., Alytaus r. Simnas Vytauto 51
29	LA413/584, IP1913	Namas	-	Alytaus aps., Alytaus r. Daugai Turgaus 8
30	IP2342, LA413/583	Gyvenamas namas (vadintas Taico namu)	-	Alytaus aps., Alytaus r. Daugai Laisvės 7
31	AtV290	Bažnyčia	Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų	Alytaus aps., Alytaus sav., Pivašiūnų k.
32	LA413/633, IP1899	Buv. vienuolynas	-	Alytaus aps., Alytaus r. Nemunaičio mst.
33	LA413/588, IP1543	Namas	-	Alytaus aps., Alytaus r. Simnas Vytauto 43/2

4. Laidojimo vietos

Nr. plane	Kultūros vertybės kodas	Pavadinimas	Vardas	Adresas
34	IP2614	Senosios pirmosios kapinės	-	Alytaus aps., Alytaus r. Krekštėnų k.
35	L2	Partizanų kapas	-	Alytaus aps., Alytaus r. Simnas
36	LA384	Neveikiančios kapinės	-	Alytaus aps., Alytaus r. Bambininkų k.
37	IV815	Kapinės	-	Alytaus aps., Alytaus r. Klydžionių k.
38	L1	Partizanų kapas	-	Alytaus aps., Alytaus r. Simnas
39	L136	Lietuvos karių kapai	-	Alytaus aps., Alytaus r. Rumbonių k.
40	L135	Lietuvos karių kapai	-	Alytaus aps., Alytaus r. Daugai
41	L1206	Partizanų laidojimo vieta	-	Alytaus aps., Alytaus r. Alovės k.
42	L1205	Kapas	J. Kazlauskio-Klevo	Alytaus aps., Alytaus r. Alovės k.
43	L1557	Kapas	M. Patacko (Potacko)	Alytaus aps., Alytaus r. Rokančių k.
44	L14	Žydų senosios kapinės	Butrimonių mstl. žydų senosios kapinės	Alytaus aps., Alytaus r. Butrimonių mstl.
45	L1001	Žydų senosios kapinės	Daugų m.	Alytaus aps., Alytaus r. Daugai
46	L1000	Žydų senosios kapinės	Miroslavo mstl.	Alytaus aps., Alytaus r. Gudiniškės k.
47	L34	Totorių senosios kapinės	Ardiškių k. totorių pirmosios senosios kapinės	Alytaus aps., Alytaus r. Ardiškių k.
48	L40	Totorių senosios kapinės	Raižių k. totorių senosios kapinės, vad. Akmenica	Alytaus aps., Alytaus r. Raižių k.
49	L43	Totorių senosios kapinės	Raižių k. totorių trečiosios senosios kapinės	Alytaus aps., Alytaus r. Raižių k.
50	L41	Totorių senosios kapinės	Raižių k. totorių senosios kapinės, vad. Beliauščižna	Alytaus aps., Alytaus r. Raižių k.
51	L38	Totorių senosios kapinės	Adamonių k. totorių senosios kapinės	Alytaus aps., Alytaus r. Adamonių k.
52	L15	Žydų senujų kapinių dalis	Nemunaičio mstl. žydų senosios kapinės	Alytaus aps., Alytaus r. Nemunaičio mstl.
53	L134	Senosios kapinės	Junčionių k. senosios kapinės	Alytaus aps., Alytaus r. Junčionių k.
54	L140	Senosios kapinės	Krekštėnų k. antrosios senosios kapinės, vad. Kapinynu	Alytaus aps., Alytaus r. Krekštėnų k.
55	L144	Senosios kapinės	Miroslavo k. trečiosios senosios kapinės, vad. Prūskapinėmis	Alytaus aps., Alytaus r. Miroslavo k.
56	L131	Senosios kapinės	Punios, Nečiukos k. senosios kapinės	Alytaus aps., Alytaus r. Punios k.
57	L133	Senosios kapinės	Pavarėnio k. senosios	Alytaus aps., Alytaus r.

ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
III etapas. Sprendiniai

			kapinės	Pavarėnio k.
58	L130	Senosios kapinės	Ponkiškių k. senosios kapinės	Alytaus aps., Alytaus r. Ponkiškių k.
59	L138	Senosios kapinės	Radžiūnų k. senosios kapinės	Alytaus aps., Alytaus r. Radžiūnų k.
60	L143	Senosios kapinės	Seimeniškių k. senosios kapinės	Alytaus aps., Alytaus r. Seimeniškių k.
61	L145	Senosios kapinės	Tolkūnų k. antrosios senosios kapinės	Alytaus aps., Alytaus r. Tolkūnų k.
62	L139	Senosios kapinės	Varnagirių k. pirmosios senosios kapinės	Alytaus aps., Alytaus r. Varnagirių k.
63	L141	Senosios kapinės	Varnagirių k. antrosios senosios kapinės	Alytaus aps., Alytaus r. Varnagirių k.
64	L142	Senosios kapinės	Varnagirių k. trečiosios senosios kapinės, vad. Prancūzkapiai	Alytaus aps., Alytaus r. Varnagirių k.
65	L132	Senosios kapinės	Žagarių k. antrosios senosios kapinės, vad. Kapinynu	Alytaus aps., Alytaus r. Žagarių k.
66	L1207	Partizanų kapas	-	Alytaus aps., Alytaus r. Butrimonių mstl.
67	L1645	Senosios kapinės	Talokių k.	Alytaus aps., Alytaus r. Talokių k.
68	L1556	Kapas	T. Noraus-Naruševičiaus	Alytaus aps., Alytaus r. Krokialaukio mstl.
69	L137	Senosios kapinės	Rumbonių k. antrosios senosios kapinės	Alytaus aps., Alytaus r. Rumbonių k.
70	L44	Totorių senosios kapinės	Raižių k. totorių senosios kapinės	Alytaus aps., Alytaus r. Raižių k.
71	L35	Totorių senosios kapinės	Ardiškių k. totorių antrosios senosios kapinės	Alytaus aps., Alytaus r. Ardiškių k.
72	L39	Totorių senųjų kapinių dalis	Raižių k. totorių senųjų kapinių, vad. Ziretką, dalis	Alytaus aps., Alytaus r. Raižių k.
73	L37	Totorių senosios kapinės	Kerų k. totorių senosios kapinės, vad. Čeravščizna	Alytaus aps., Alytaus r. Kerų k.
74	L36	Totorių senosios kapinės	Raganiškių k. totorių senosios kapinės	Alytaus aps., Alytaus r. Raganiškių k.
75	L42	Totorių senosios kapinės	Bazorų k. totorių senosios kapinės	Alytaus aps., Alytaus r. Bazorų k.
76	IR141	Kapas. Palaidotas rašytojas Rojus Mizara	-	Alytaus aps., Alytaus r., Savilionių k.
77	IV819	Kapinės	-	Alytaus aps., Alytaus r. Kalesninkų k.
78	LA413/587, IP1751	Kapai	-	Alytaus aps., Alytaus r. Simnas
79	LA413/582, IP2343	Lietuvos partizanų kapas ir paminklas	-	Alytaus aps., Alytaus r. Daugai
80	IP2431	I-ajame pas. kare žuvusių karių kapinės	-	Alytaus aps., Alytaus r.
81	IP2433	II-ojo pas. karo vokiečių karių kapinės	-	Alytaus aps., Alytaus r. Pošnios k.

5. Archeologijos paveldo objektai

Nr. plane	Kultūros vertybės kodas	Pavadinimas	Vardas	Adresas
82	AV28	Sen. gyvenvietė II, vad, Daugio pilimi	-	Alytaus aps., Alytaus r. Daugai
83	AV19	Senkapis, vad. Pavėtrių kapais	-	Alytaus aps., Alytaus r. Dušnių k.
84	A68KP	Piliakalnis su gyvenviete (kompleksas)	Arminių, Aniškio	Alytaus aps., Alytaus r. Arminių k.
	A68K1P	Piliakalnis		
	A68K2P	Gyvenvietė		
85	A69P	Pilkapynas	Bundorių, Pūnios šilo	Alytaus aps., Alytaus r. Bundorių k.
86	A70P	Piliakalnis	Margaravos piliakalnis, vad. Raudonkalniu, Margirio kalnu	Alytaus aps., Alytaus r. Margaravos k.
87	A71KP	Piliakalnis su gyvenviete (kompleksas)	Rumbonių	Alytaus aps., Alytaus r. Rumbonių k.
	A71K1P	Piliakalnis		
	A71K2P	Gyvenvietė		
88	A72P	Pilkapynas	Smolnicos, Pūnios šilo pilkapynas, vad. Kurganais, Švedkapiais	Alytaus aps., Alytaus r. Smolnicos k.
89	A73KP	Piliakalnis su gyvenviete	Poteronių	Alytaus aps., Alytaus r. Poteronių k.
	A73K1P	Piliakalnis, vad. Milžinių kalnu		
	A73K2P	Gyvenvietė		
90	A74P	Pilkapynas	Slabadelės	Alytaus aps., Alytaus r.
91	A75KP	Piliakalnis su gyvenviete (kompleksas)	Gerulių	Alytaus aps., Alytaus r. Gerulių k.
	A75K1P	Piliakalnis	vad. Zamkumi, Zamkeliu	
	A75K2P	Gyvenvietė		
92	A76	Senovės gyvenvietė	Rimėnų	Alytaus aps., Alytaus r. Rimėnų k.
93	A77P	Kapinynas	Vinkšinių	Alytaus aps., Alytaus r. Vinkšinių k.
94	A78P	Piliakalnis	Dirmiškių piliakalnis, vad. Strumpakalniu	Alytaus aps., Alytaus r.
95	A79	Pilkapynas	Dirmiškių pilkapynas, vad. Švedkapiais	Alytaus aps., Alytaus r.
96	A80KP	Piliakalnis su gyvenviete (kompleksas)	Kaukų	Alytaus aps., Alytaus r. Kaukų k.
	A80K1P	Piliakalnis		
	A80K2P	Gyvenvietė		
97	A81P	Piliakalnis	Obelijos piliakalnis, vad.	Alytaus aps., Alytaus r. Obelijos k.

ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
III etapas. Sprendiniai

			Zaramkalniu	
98	A82KP	Piliaikalnis su gyvenviete (kompleksas)	Obelytės	Alytaus aps., Alytaus r. Obelytės k.
	A82K1P	Piliaikalnis	vad. Nugara, Zomkumi	
	A82K2P	Gyvenvietė		
99	A83KP	Piliaikalnis su gyvenviete (kompleksas)	Pupasodžio, Žilvios	Alytaus aps., Alytaus r. Pupasodžio k.
	A83K1P	Piliaikalnis		
	A83K2P	Gyvenvietė		
100	A84KP	Piliaikalnis su gyvenviete (kompleksas)	Pivašiūnų	Alytaus aps., Alytaus r. Pivašiūnų k.
	A84K1P	Piliaikalnis		
	A84K2P	Gyvenvietė		
101	A85	Pilkapynas	Sudvariškių	Alytaus aps., Alytaus r. Sudvariškių k.
102	A86KP	Piliaikalnis su gyvenviete (kompleksas)	Kružiūnų	Alytaus aps., Alytaus r. Kružiūnų k.
	A86K1P	Piliaikalnis		
	A86K2P	Gyvenvietė		
103	A87KP	Piliaikalnis su gyvenviete (kompleksas)	Punios	Alytaus aps., Alytaus r. Punios k.
	A87K1P	Piliaikalnis	vad. Margio kalnu	
	A87K2P	Gyvenvietė		
104	A88	Kapinynas	Lydekininkų	Alytaus aps., Alytaus r. Lydekininkų k.
105	A89	Piliaikalnis	Piliaikalnio	Alytaus aps., Alytaus r.
106	A90KP	Piliaikalnis su gyvenviete	Ažuolinių, Bambininkų	Alytaus aps., Alytaus r. Ažuolinių k.
	A90K1P	Piliaikalnis	vad. Ažuolų Ragu, Dambavaragiu	
	A90K2P	Gyvenvietė	-	
107	A91KP	Piliaikalnis su gyvenviete (kompleksas)	Giluičių	Alytaus aps., Alytaus r. Giluičių k.
	A91K1P	Piliaikalnis		
	A91K2P	Gyvenvietė		
108	A1662	Senovės gyvenvietė	-	Alytaus aps., Alytaus r. Užubalių k.
109	A1663	Senovės gyvenvietė	Daugų, Salos	Alytaus aps., Alytaus r. Salos k.
110	A1664	Kapinynas	Pupasodžio	Alytaus aps., Alytaus r. Pupasodžio k.
111	A1665	Piliaikalnis	Einoronių piliaikalnis, vad. Pilies kalnu	Alytaus aps., Alytaus r. Einoronių k.
112	A1666	Kapinynas	Aleknonių	Alytaus aps., Alytaus r. Aleknonių k.
113	AV21	Senkapis su gr. kp., vad. Švedkapiais	-	Alytaus aps., Alytaus r. Einorų k.
114	A36	Piliaikalnis	Papėčių	Alytaus aps., Alytaus r. Papėčių k.
115	A51	Dvarvietė	Pasimnių	Alytaus aps., Alytaus r. Pasimnių k.
116	AV29	Senkapis, vad. Aštriakalniu bei Švedų kapais	-	Alytaus aps., Alytaus r. Melnytėlės k.

ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
III etapas. Sprendiniai

117	AV32	Senkapis, vad. Petrucienės kalnu	-	Alytaus aps., Alytaus r. Tamašavos k.
118	AV34	Senkapis II	-	Alytaus aps., Alytaus r. Viečiūnų k.
119	AV36	Senkapis, vad. Kapinėlėmis	-	Alytaus aps., Alytaus r. Junčionių k.
120	AV37	Senkapis	-	Alytaus aps., Alytaus r. Skraičionių k.
121	AV39	Senkapis	-	Alytaus aps., Alytaus r. Norūnų k.
122	AV41	Senkapis, vad. Perkūnkalniu	-	Alytaus aps., Alytaus r. Vangelionių k.
123	AV42	Senkapis, vad. Prancūzkapiu	-	Alytaus aps., Alytaus r. Sudvariškių k.
124	AV45	Senkapis, vad. Napoleono kapais	-	Alytaus aps., Alytaus r. Vaidaugų k.
125	AV47	Senkapis	-	Alytaus aps., Alytaus r. Galintėnų k.
126	AV48	Senkapis, vad. Kapinyno balomis	-	Alytaus aps., Alytaus r. Pieriškių k.
127	AV49	Senkapis I	-	Alytaus aps., Alytaus r. Raitininkų k.
128	AV51	Sen. gyvenvietė, vad. Pagonių kapais	-	Alytaus aps., Alytaus r. Dvarčėnų k.
129	AV55	Senkapis, vad. Milžinkapiu	-	Alytaus aps., Alytaus r. Gudelių k.
130	LA413/592, IP1329	Kapinynas, Luksnėnų	-	Alytaus aps., Alytaus r. Luksnėnų k.
131	LA413/629, IP1330	Senkapiai	-	Alytaus aps., Alytaus r. Mankūnų k.
132	LA413/652, IP1332	Senkapiai	-	Alytaus aps., Alytaus r. Grinkiškių k.
133	AV54	Cigoniškių (Zizėnų) senkapiai, vad. Žvirblio kapinynu	-	Alytaus aps., Alytaus r. Cigoniškių k.
134	AV22	Senkapis	-	Alytaus aps., Alytaus r. Valėniškių k.
135	A1836	Senovės gyvenvietė	Ežeryno	Alytaus aps., Alytaus r. Ežeryno k.

6. Mitologinės vietos

Nr. plane	Kultūros vertybės kodas	Pavadinimas	Vardas	Adresas
136	M4	Kalnas	vad. Maldzytakalniu	Alytaus aps., Alytaus r., Daugų k.
137	M51	Akmuo	Salos akmuo, vad. Mergos akmeniui	Alytaus aps., Alytaus r.
138	M52	Akmuo	Karliškių akmuo, vad. Mergos akmeniui	Alytaus aps., Alytaus r., Karliškių k.
139	M27	Kalnas	vad. Aukakalniu	Alytaus aps., Alytaus r., Karliškių k.
140	M54	Kalnas	vad. Perkūnkalniu	Alytaus aps., Alytaus r., Pocolonių k.
141	M53	Kalnas	vad. Šventkalniu, kitaip Šventpetriu	Alytaus aps., Alytaus r., Pocolonių k.
142	M267	Akmuo su dubeniu	Vabalių	Alytaus aps., Alytaus r., Vabalių k.
143	M188	Kalnas	vad. Oļakalniu, kitaip Šauliakalniu	Alytaus aps., Alytaus r., Bendrių k.
144	M139	Kalnas	vad. Elku	Alytaus aps., Alytaus r., Kalesninkų k.
145	M176	Akmuo	vad. Laumės akmeniui	Alytaus aps., Alytaus r., Obelninkų k.

146	M222	Akmuo	vad. Didžioju Dzūkijos akmeniu	Alytaus aps., Alytaus r., Vangelonių k.
147	M243	Akmuo su ženklais	-	Alytaus aps., Alytaus r., Silgionių k.

7. Įvykio vietos

Nr. plane	Kultūros vertybės kodas	Pavadinimas	Vardas	Adresas
148	I19P	Partizanų žuvimo vieta	-	Alytaus aps., Alytaus r.
149	I132	Žuvimo vieta	-	Alytaus aps., Alytaus r.
150	I183	Žuvimo vieta	A. Grušausko-Siaubo	Alytaus aps., Alytaus r.
151	I68	Žuvimo vieta	-	Alytaus aps., Alytaus r.,
152	I131	Mūšio vieta	-	Alytaus aps., Alytaus r., Liepakojų k.
153	I133	Žuvimo vieta	J. Kazlausko-Klevo ir A. Simonaitytės-Rūtos	Alytaus aps., Alytaus r.
154	I232	Žuvimo vieta	B. Labėno-Kariūno	Alytaus aps., Alytaus r.
155	I234	Žuvimo vieta	-	Alytaus aps., Alytaus r.
156	I239	Mūšio vieta	-	Alytaus aps., Alytaus r., Valiūnų k.
157	I240	Žuvimo vieta	V. Anušausko-Klajūno ir V. Patinsko	Alytaus aps., Alytaus r., Viečiūnų k.
158	I241	Žuvimo vieta	J. Pratusėvičiaus-Kardo ir V. Remeikos-Bijūno	Alytaus aps., Alytaus r., Miknolesų k.
159	I244	Žuvimo vieta	-	Alytaus aps., Alytaus r., Balkasodžio k.
160	I245	Žuvimo vieta	-	Alytaus aps., Alytaus r.
161	I247	Žuvimo vieta	V. Kuzmicko-Viesulo ir V. Petrausko-Guobos	Alytaus aps., Alytaus r.
162	I250	Žuvimo vieta	-	Alytaus aps., Alytaus r.,
163	I263	Žuvimo vieta	-	Alytaus aps., Alytaus r., Pocelonių k.
164	LA413/608, IP1968	Slėptuvės duobė ir kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r.
165	LA413/653, IP1782	Užkasimo vieta ir kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Pasimnių k.

8. Monumentai

Nr. plane	Kultūros vertybės kodas	Pavadinimas	Vardas	Adresas
166	D14	Paminklas "Žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę"	-	Alytaus aps., Alytaus r. Nemunaičio mstl.
167	DR414	Antkapinis paminklas	-	Alytaus aps., Alytaus r. Rumbonių k.
168	DV655	Kryžius su koplytėle	-	Alytaus aps., Alytaus r. Alovės k.

ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
III etapas. Sprendiniai

169	DV687	Kryžiai (2)	-	Alytaus aps., Alytaus r. Vėžionių k.
170	DV695	Stogastulpis triaukštis su ornamentuotu kryželiu	-	Alytaus aps., Alytaus r. Rumbonių k.
171	DV696	Kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Rumbonių k.
172	DV699	Kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Junčionių k.
173	DV701	Koplytėlė su ornamentuotu kryželiu ir Jono Nepomuko skulptūra	-	Alytaus aps., Alytaus r. Peršėkės k.
174	DV720	Kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Punios k.
175	DV723	Kryžius su koplytėle ir Nukryžiuotojo skulptūra	-	Alytaus aps., Alytaus r. Žuvintų k.
176	LA413/622, IP1784	Paminklas	-	Alytaus aps., Alytaus r. Krekštėnų k.
177	LA413/647, IP1898	Paminklas	-	Alytaus aps., Alytaus r. Peršėkininkų k.
178	LA413/621, IP1108	Kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Krekštėnų k.
179	LA413/646, IP1900	Paminklas	-	Alytaus aps., Alytaus r. Ryliškių k.
180	LA413/618, IP1908	Paminklas	"Žuvusiems už Lietuvos laisvę"	Alytaus aps., Alytaus r. Meškučių k.
181	LA413/617, IP1967,	Kryžius		Alytaus aps., Alytaus r. Doškonių k.
182	LA413/643, IP2352	Kapas ir antkapinis paminklas	R. Varakausko	Alytaus aps., Alytaus r. Galintėnų k.
183	LA413/645, IP2353	Mušėlių giminės paminklas	-	Alytaus aps., Alytaus r. Makniūnų k.
184	IP2473	Kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Rumbonių k.
185	IP2474	Kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Venčiūnų k.
186	IP2475	Kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Kaniūkų k.
187	IP2482	Kryžius I	-	Alytaus aps., Alytaus r. Butrimonių mst.
188	IP2483	Kryžius II	-	Alytaus aps., Alytaus r. Butrimonių mst.
189	IP2485	Kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Gailiakiemio k.
190	IP2488	Stogastulpis	-	Alytaus aps., Alytaus r. Daugai
191	IP2489	Kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Kalesninkų k.
192	IP2490	Kryžius su skulptūromis	-	Alytaus aps., Alytaus r. Pavartėnų k.
193	IP2491	Kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Vėžionių k.
194	IP2493	Kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Nemunaičio mst.
195	IP2498	Kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Klydžionių k.
196	IP2499	Kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Sudvariškių k.
197	IP2504	Kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Kružiūnų k.
198	IP2505	Kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Peckūnų k.
199	IP2506	Kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Silgionių k.
200	IP2507	Kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Taučionių k.
201	IP2508	Kryžius su skulptūromis	-	Alytaus aps., Alytaus r. Vaisodžių k.
202	IP2509	Kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Vaisodžių k.
203	IP2510	Kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Valiūnų k.

204	IP2511	Koplytėlė medyje su Pietos skulptūra	-	Alytaus aps., Alytaus r. Klepočių k.
205	IP2512	Kryžius I	-	Alytaus aps., Alytaus r. Klepočių k.
206	IP2513	Kryžius II	-	Alytaus aps., Alytaus r. Klepočių k.
207	IP2514	Kryžius	-	Alytaus aps., Alytaus r. Klepočių k.
208	IP2515	Koplytstulpis	-	Alytaus aps., Alytaus r. Ryliškių k.
209	IP2484	Antkapinis paminklas	-	Alytaus aps., Alytaus r. Butrimonių mst.

9. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai, dėl kurių priimtas sprendimas inicijuoti įtraukimą į Kultūros vertybių registrą

Nr. plane	Pavadinimas	Adresas	Įrašymo data ir akto Nr.
210	Lietuvos kario Felikso (Pelekso) Kamandulio kapas	Bukaučiškių k. Daugų sen. Alytaus r. Alytaus aps.	2007-02-14 KPD- RM-218
211	Lietuvos kario Vlodo Dusevičiaus kapas	Pavartėnų k. Daugų sen. Alytaus r. Alytaus aps.	2007-02-14 KPD- RM-219
212	Lietuvos kario Prano Kindero kapas	Klepočių k. Raitininkų sen. Alytaus r. Alytaus aps.	2007-02-14 KPD- RM-220
213	Riečių piliakalnis	Riečių k. Gudelių sen., Marijampolės sav. Marijampolės aps., Liepakojų k. Simno sen. Alytaus r. Alytaus aps.	2007-01-16 KPD- RM-184

3. ALYTAUS RAJONO REKREACIJOS, TURIZMO, GAMTOS IR KULTŪROS PAVELDO PLĖTOJIMAS

3.1. Rekreacinė teritorijos plėtra

Alytaus rajono teritorija, būdama gamtiniu – kultūriniu požiūriu heterogeniška, sudaro sąlygas formuoti skirtingo potencialo rekreacinėms teritorijoms (rekreaciniams arealams). Rekreacinių teritorijų naudojimo pobūdis, kryptys ir tvarkymas bei diferencijavimas į atskiras priklauso nuo sekančių pagrindinių veiksnių:

- gamtinės aplinkos išteklių turtingumo;
- kultūros paveldo turtingumo;
- esamo rekreacinės infrastruktūros išvystymo lygio;
- vietos gyventojų ekonominių galimybių;
- aplinkos sveikumo;
- aplinkos ekologinio atsparumo;
- socialinės aplinkos saugumo;
- rekreacinio aptarnavimo tradicijų.

1. Remiantis aukščiau išvardintais veiksniais Alytaus rajono teritorijoje išskirti 5 rekreacinių išteklių arealai (brėž. „Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimas“). Jų ribas didžiausia dalimi koreguoja gamtinės aplinkos įvairovė ir raiškumas, bei kultūrinės aplinkos turtingumas. Skirtingas įvairių veiksnių raiškos pobūdis ir stiprumas teritorijoje, sąlygoja nevienodą rekreacinių arealų patrauklumą (potencialą).

Išskirti rekreaciniai arealai atitinka tris plėtros potencialo kategorijas: didelio, vidutinio ir gana mažo potencialo rekreaciniai arealai ir atitinkamai sudaro nacionalinės, regioninės ir lokalsios svarbos rekreacinių sistemų dalis:

- Punios – Alytaus – Nemunaičio didelio potencialo rekreaciniai arealai (*vertinant Nemuno slėnį ir apyslėnį kaip vientisą gamtinę – kultūrinę struktūrą, į šį arealą integruojama Nemuno slėnio ir apyslėnio zona (Nemunaičio – Alytaus ruože), kuri apskrities bendrajame plane žymima indeksu C6 ir priskiriama vidutinio potencialo rekreacinėms teritorijoms*);
- Pivašiūnų – Daugų – Alovės, ir Miroslavo vidutinio potencialo rekreaciniai arealai;
- Simno – Krokialaukio ir Butrimonių – Raižių gana mažo potencialo rekreaciniai arealai.

Kiekvienas iš išvardintų Alytaus rajono teritorijoje lokalizuotų rekreacinių arealų yra Lietuvos Respublikos teritorijos rekreacinių arealų sistemos dalis. Šių arealų charakteristikos pateikiamos 3.1 lentelėje.

3.1 lentelė. Alytaus rajono teritorijoje lokalizuotų rekreacinių arealų charakteristikos

Eil. Nr.	Rekreacinio arealo pavadinimas	Rekreacinio potencialo kategorija	Perspektyvinės plėtros lygmuo	Rekreacinės infrastruktūros išvystymo lygis	Vietos gyventojų ekonominės galimybės	Aptarnavimo tradicijos	Vystytinos rekreacijos rūšys
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Punios – Alytaus - Nemunaičio	II	P1	- r2	- e2	- t1	2,6,5,4,1
2.	Pivašiūnų – Daugų - Alovės	III	P2	- r3	- e2	- t2	1,2,5,3
3.	Miroslavo	III	P2	- r3	- e3	- t3	2,1,5,3,4
4.	Simno - Krokialaukio	IV	P3	- r3	- e3	- t3	2,4,1,5
5.	Butrimonių - Raižių	IV	P3	- r3	- e3	- t3	5,2,1,3

Rekreacinio arealo potencialas:

I – l. didelis; **II** – didelis; **III** – vidutiniškas; **IV** – gana mažas; **V** – mažas

Rekreacijos perspektyvinės plėtros lygmuo:

P1 – aukštas (galimybė plėtoti nacionalinės reikšmės rekreacines sistemas);
P2 – vidutinis (galimybė plėtoti regioninės reikšmės rekreacines sistemas);
P3 – žemas (galimybė formuoti lokalinės reikšmės rekreacines sistemas arba kurti pavienius vietinės svarbos rekreacinius objektus).

Vystytinos rekreacijos rūšys:

1 – poilsis gamtoje; 2 – pažintinė rekreacija; 3 – sportinė rekreacija; 4 – pramoginė rekreacija; 5 – verslinė rekreacija; 6 – gydomoji rekreacija (rekomenduojamos rekreacijos rūšys surašytos pagal užimamą reikšmę rekreaciniame areale; prioritetingos specializacijos kryptys paryškintos pusjuodžiu šriftu).

Pagrindinius rekreacinės aplinkos išteklius sudaro:

- gamtinė aplinka, tinkanti poilsiui (miškai, vandens telkiniai, raiškus reljefas, vaizdingas gamtovaizdis, kiti gamtos ištekliai) bei sveikatos ir darbingumo atstatymui (terapinio pobūdžio gamtinės aplinkos klimatinės savybės, mineraliniai vandenys ir purvas);

- rekreacijos reikmėms tinkantis kultūros paveldas (vertingą kultūros paveldą turintys miestai, miesteliai ir kaimų gyvenvietės bei vietovės, kultūros atžvilgiu vertingi pavieniai objektai bei gyvosios kultūros reiškiniai ir pavyzdžiai).

Rekreacinėse teritorijose įgyvendinama šių rūšių rekreacija:

- bendroji rekreacija - tai bendro pobūdžio, jėgas atstatantis žmogaus poilsis gamtoje, nekeliantis papildomų tikslų;
- pažintinė rekreacija – tai kelionės bei poilsis gamtinėje ar kultūrinėje aplinkoje norint pažinti šią aplinką, jos istoriją, prigimtį, savybes, išplėsti kultūros akiratį;
- sportinė rekreacija – tai aktyvi veikla bei poilsis gamtinėje ar dirbtinėje aplinkoje, siekiant kultūros tikslų, skirta fiziniam lavinimuisi;
- pramoginė rekreacija – tai poilsis gamtoje ar tam tikslui pritaikytoje dirbtinėje aplinkoje, dalyvaujant įvairaus pobūdžio pramogose;
- verslinė rekreacija – tai poilsis gamtoje renkant miško gėrybes, medžiojant, žūklaujant;
- gydomoji rekreacija – tai poilsis kurortinėje aplinkoje norint atstatyti ar pagerinti sveikatą.

Esamos rekreacinės infrastruktūros išvystymo lygis:

- aukštas – (suformuota kokybiška infrastruktūra) **r1**,
- vidutinis – (tobulintina infrastruktūra) **r2**,
- žemas – (neišvystyta infrastruktūra) **r3**.

Vietos gyventojų ekonominės galimybės:

- didelės (vietos gyventojai ekonominiu atžvilgiu patys pajėgūs plėtoti rekreacinę veiklą ir kurti bei tobulinti rekreacinę infrastruktūrą, be paramos iš šalies) – e1,
- vidutiniškos (vietos gyventojų ekonominis pajėgumas plėtoti rekreacinę veiklą vidutiniškas: jie gali kurti rekreacinę infrastruktūrą esant papildančiai galimybes išorinei paramai) – e2,
- nedidelės (vietos gyventojai nepajėgūs patys plėtoti rekreacinę veiklą, reikalingas pilnas ekonominis palaikymas iš šalies) - e3.

Rekreacinio aptarnavimo tradicijos:

- raiškios (gyvuoja būdingi papročiai ir vietinės tradicijos) r1,
- vidutiniško raiškumo (tradicijos ir papročiai iš dalies prarasti, tačiau gali būti dirbtinai atkurti) r2,

- neraiškios (tradicijos ir papročiai nuskurdinti arba neišryškėję) r3.

2. Nustatyti Alytaus rajono teritorijos rekreacinių išteklių arealų potencialo svarbiausi ypatumai lemiantys jų realaus rekreacinio naudojimo perspektyvą. Brėžinyje pateikiama jų rekreacinio patrauklumo kategorijos (labai didelis, didelis, vidutinis, gana mažas ir mažas), numatomos plėtros lygmenys (nacionalinis, regioninis, lokalinis) bei tikslinė specializacija pagal vystytinas rekreacijos rūšis (brėž. „Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimas“).

3. Rekreacijos plėtros teritorinėje sistemoje svarbią vietą užima rekreacijos aptarnavimo centrai. Alytaus rajono teritorijoje rekreacijos aptarnavimo centrai diferencijuojami pagal reikšmę (regioninės ir vietinės svarbos). Regioninės svarbos centrai yra du - Alytus ir Daugai. Lokalių rekreacijos aptarnavimo centrų sistemą sudaro visa eilė gyvenviečių Alytaus savivaldybės bendrojo plano infrastruktūros plėtros dalyje atitinkančių *c* kategorijos urbanistinio karkaso centrus (Butrimonys, Makniūnai, Miroslavas, Simnas, Punia, Krokialaukis, Pivašiūnai, Nemunaitis (brėž. „Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimas“)). Pagal perspektyvinę rekreacijos aptarnavimo centrų specializaciją Alytaus rajono teritorijoje gyvenamosios vietovės diferencijuojamos į:

- *bendrojo turizmo* – teikiamos bendrosios specialių papildomų tikslų nekeliančias paslaugas (maitinimas, apgyvendinimas);
- *pažintinio turizmo* – teikiamas platesnis, su vietos gamtine ir kultūrine aplinka suderintų paslaugų spektras (maitinimas, apgyvendinimas, informacija apie vietos gamtine ir kultūrine aplinka, ekskursijų organizavimas);
- *poilsinio turizmo* (poilsio gamtoje) – teikiamos bendrosios ir kai kurios specializuoto paslaugos (maitinimas, apgyvendinimas, poilsio ir pramogų organizavimas, poilsiui ir pramogoms skirto inventoriaus nuoma);
- *religinio (piligriminio) turizmo* – siauras specializuotų paslaugų spektras orientuotas į religinius turistus (piligrimus) (apgyvendinimas, maitinimas, informavimas, renginių organizavimas).

4. Didžioji dalis Alytaus rajone numatytų vystyti rekreacinio aptarnavimo centrų yra polifunkcinio pobūdžio, jungia 2 – 3 rekreacinės specializacijos kryptis (brėž. „Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimas“). Rekreacinių specializacijų svarba rekreacijos aptarnavimo centruose gali būti labai nevienoda. Tai atsispindi jų ženkliniame. Apskritimo viršutine pusė nurodo pagrindinę vystytiną gyvenvietės rekreacijos aptarnavimo kryptį, apatinė dalis – šalutines ar galimas alternatyvias rekreacijos aptarnavimo kryptis.

5. Vyraujančios religinės (piligriminės) rekreacijos aptarnavimo centrą būtų tikslinga plėtoti Pivašiūnuose (vienintelis Alytaus rajone). Poilsinės rekreacijos vystymosi tikslui pravartu būtų išplėsti poilsio aptarnavimui pritaikytų gyvenamųjų vietovių tinklą. Pirmiausia būtina orientuotis į tas vietas, kurios yra greta pagrindinių poilsinės rekreacijos objektų bei šalia tarptautinių, nacionalinių, regioninių ir lokalių turistinių trasų (Nemunaitis, Punia, Makniūnai, Daugai ir kt.).

6. Padidintą dėmesį reikėtų skirti pažintinio turizmo, kuris apima tiek gamtinių tiek kultūrinių Alytaus rajono teritorijos pažinimo aspektus, plėtrai ir vystymui. Būtent ši rekreacijos forma vaidina svarbiausią vaidmenį stiprinant vietos žmogaus tautinį identitetą ir reprezentuoja rajono teritoriją respublikiniu ir tarptautiniu mastu. Tam būtinas racionalus esamų gamtinių ir kultūrinių išteklių panaudojimas.

7. Pažintinio turizmo sistema plėtotina pirmiausiai siekiant atskleisti Lietuvos teritorijos gamtinių bei kultūrinių regionų savitumus. Vieną iš jų – Dzūkiją - atstovauja Alytaus rajonas. Taip pat būtina plėtoti ir pačios rajono teritorijos gamtinės ir kultūrinės aplinkos tipiškus ar unikalius objektus bei jų bruožus. Į Alytaus rajono pažintinio turizmo sistemą įtraukiami, tvarkomi ir eksponuojami šie pažintinę vertę turintys gamtiniai bei kultūriniai objektai, jų grupės bei kompleksai ar reiškiniai:

- Lietuvos valstybingumo istoriją atspindintys faktai, vietovės, paminklai, ir kt.;
- tipiški bei unikalūs gamtiniai bei kultūriniai objektai ar kraštovaizdžio kompleksai;
- gyvosios etnokultūros bei moderniosios kultūros židiniai, faktai bei reiškiniai;
- saugomo gamtos ir kultūros paveldo apsaugos ir tvarkymo būdai.

8. Be bendrųjų tranzitinių turistinių judėjimo kelių, dažniausiai atitinkančių svarbiausius automobilių transporto eismo kelius, pažintinio turizmo sistemą Alytaus rajone sudaro prioritetinių nacionalinės svarbos specializuoto pažintinio turizmo trasų sistemos (brėž. „Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimas“), kurios dalys (kai kurios turistinių trasų atkarpos) patenka į Alytaus rajono teritoriją:

- dalis nacionalinio reprezentacinio kultūrinio turizmo maršruto „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“;
- dalis regioninio gamtinio - kultūrinio pobūdžio valstybinio parko „Dzūkijos parkų žiedas“;
- Eurovelo sistemos trasos koridorius „Rytų Europos takas“ (Nr. 11);
- Tarptautinis piligrimų kelias „Lenkija - Lietuva“
- Tarptautinis Nemuno vandens kelias.

Eismo saugumo požiūriu visos pažintinio turizmo trasos turi būti įrengtos už automobilių kelių važiavimo juostų ribų.

9. Greta nacionalinės svarbos turistinių trasų, kurių atskiros dalys patenka į Alytaus rajono teritoriją, pateikiama savarankiška regioninės ir vietinės svarbos pažintinė turistų judėjimo kelių sistema:

- „Dzūkų aukštumų žiedas“ skirtas Dzūkų aukštumos pietinės dalies gamtinių ir kultūrinių savitumų bei vertybių reprezentavimui ir pažinimui;
- „Užnemunės žiedas“ skirtas Sūduvos aukštumos šiaurinės dalies ir Nemuno vidurupio plynaukštės gamtinių ir kultūrinių savitumų bei vertybių reprezentavimui ir pažinimui,
- „Panemunių kelias“ skirtas Nemuno slėnio gamtinės ir kultūrinės aplinkos reprezentavimui ir pažinimui;
- „Alytaus rajono vandens keliai“ (Peršekės, Varėnės, upių atkarpos) skirtas vandens (baidarių) turizmo vystymui ir paupių gamtinių bei kultūrinių vertybių pažinimu.

10. Gamtinių rekreacinių išteklių gausa Alytaus rajone kuria palankias sąlygas poilsinio turizmo (poilsio gamtoje) vystymuisi, todėl didelį dėmesį būtų tikslinga skirti esamos poilsinės rekreacijos infrastruktūros atnaujinimui, gerinimui, bei jų plėtrai tam perspektyviuose Alytaus rajono teritorijos dalyse.

11. Konservaciniu (įvairovės apsaugos) atžvilgiu vertingiausi kraštovaizdžio kompleksai Alytaus rajone, kuriems reikalingas ypatingas dėmesys, yra:

- didžiųjų pelkynų kompleksas;
- ypač raižyti Dzūkų ir Sūduvos aukštumų kalvynai;
- raiškūs Nemuno ir jo intakų slėniai, bei jų šlaitų eroziniai raguvynai;
- ypač vertingų kultūros objektų sancaupos arealai;
- istorinės - senosios miestelių dalys - savita išskirtinės vertės kompleksinė paveldo vertybė.

12. Ypač saugomų teritorijų sistema (rezervatai, draustiniai, valstybiniai parkai) Alytaus rajone apima 19,1% teritorijos. Tai beveik 2 kartus viršija Lietuvos Respublikos vidurkį. Tolimesnėje integruoto gamtos ir kultūros paveldo apsaugoje Alytaus rajone numatomos ypač saugomų teritorijų tinklo optimizavimo bei papildymo kryptys:

- nedidelių rezervatinių apyrbų, skirtų miško tipų etalonų išsaugojimui, tinklo sukūrimas;

- Daugų regioninio parko įsteigimas;
- botaninių bei zoologinių draustinių tinklo optimizavimas ES direktyvų pagrindu;
- specializuotų kultūrinių draustinių tinklo suformavimas.

3.2. Alytaus rajono teritorijos kraštovaizdžio tvarkymo zonos

3.2.1. Konservacinio kraštovaizdžio zonos

A1a – ypač saugomas gamtinis konservacinis kraštovaizdis. Rezervatiniai miškai, pievos, pelkės, smėlynai, kurie yra kaip ypatingos vertės natūralūs gamtiniai kompleksai reprezentuojantys svarbiausius šalies biocenozė tipus. Taip pat rezervaciniai vandenys – gamtiniuose rezervatuose esantys vandens telkiniai.

A2a – saugomas gamtinis konservacinis kraštovaizdis – tai telmologinių, pedologinių, botaninių-zoologinių, zoologinių ir botaninių draustinių, taip pat kraštovaizdžio, geomorfologinių ir hidrografinių draustinių ir ekologinės apsaugos zonų (ekosistemų apsaugos) miškai su vertingomis biocenozėmis, retomis augalų, gyvūnų ir grybų rūšimis, taip pat atkuriamųjų sklypų miškai. Ekosistemų apsaugos miškuose taikomi teisės aktų, reglamentuojančių naudojimą IIA grupės miškuose, reikalavimai.

A2b – saugomas gamtinis – kultūrinis konservacinis kraštovaizdis – tai gamtinio A2a ir kultūrinio A2c konservacinio kraštovaizdžio derinys.

A2c – saugomas kultūrinis konservacinis kraštovaizdis – tai miestų, miestelių ir kaimų užstatytos teritorijos, kuriose siekiama išsaugoti susiformavusio kultūrinio kraštovaizdžio, urbanistinių ir architektūrinių jo elementų vertės požymius, tradicines architektūros formas ir mastelį.

3.2.2. Miškų ir žemės ūkio kraštovaizdžio zonos

B1a – tausojamai naudojamas miškų ūkio kraštovaizdis – tai ekologinės apsaugos zonų, geologinių, geomorfologinių, hidrografinių ir kultūrinių draustinių, kraštovaizdžio draustinių miškai (apsauginiai miškai), kuriuose nėra biologinių vertybių, kitos gamtinio karkaso teritorijos. Apsauginiams miškams taikomi teisės aktų reglamentuojančių naudojimą III grupės miškuose, reikalavimai.

B1b – intensyviai naudojamas miškų ūkio kraštovaizdis – ūkinių miškų teritorija, kurioje taikomi miškų ūkio veiklos reikalavimai, nustatyti teisės aktu, reglamentuojančių naudojimą IV grupės miškuose.

B2a – tausojamai naudojamas žemės ir miškų ūkio kraštovaizdis – tai mišrus didelės erdvinės sąskaidos kraštovaizdis sudarytas apsauginėse draustinių zonose esančios agrarinės žemės (apsauginės agrarinės teritorijos įsiterpusios miškuose) ir ekologinės apsaugos zonų, geologinių, geomorfologinių, hidrografinių ir kultūrinių draustinių, kraštovaizdžio draustinių miškų (apsauginiai miškai), kuriuose nėra biologinių vertybių, bei kitų gamtinio karkaso teritorijų.

B2b – intensyviai naudojamas žemės ir miškų ūkio kraštovaizdis - tai mišrus didelės erdvinės sąskaidos kraštovaizdis sudarytas iš nepasižyminčių gamtinėmis vertybėmis ar svarbiomis apsauginėmis funkcijomis agrarinių teritorijų (ūkinių agrarinių teritorijų) ir ūkinių miškų, kuriems taikomi miškų ūkio veiklos reikalavimai, nustatyti teisės aktu, reglamentuojančių naudojimą IV grupės miškuose.

B3a – tausojamai naudojamas žemės ūkio kraštovaizdis - tai apsauginėse draustinių zonose (ekologinės apsaugos zonose) esančios agrarinės žemės (apsauginės agrarinės teritorijos įsiterpusios miškuose).

B3b – intensyviai naudojamas žemės ūkio kraštovaizdis – tai nepasižyminčios gamtinėmis vertybėmis ar svarbiomis apsauginėmis funkcijomis agrarinės teritorijos (ūkinės agrarinės teritorijos).

3.2.3. Rekreacinio kraštovaizdžio zonos

C1a – ekstensyviai naudojamas miškingos aplinkos rekreacinis kraštovaizdis – tai rekreaciniai miškai, kurių svarbiausia funkcija yra žmogaus rekreacinių poreikių tenkinimas ir poilsavimo sąlygų sudarymas. Rekreaciniuose miškuose taikomi teisės aktu, reglamentuojančių naudojimą II B grupės miškuose, reikalavimai. Ekstensyvaus pritaikymo (miško parkų) kraštovaizdžio tvarkymo zona.

C1b – intensyviai naudojamas miškingos aplinkos rekreacinis kraštovaizdis - tai rekreaciniai miškai, kurių svarbiausia funkcija yra žmogaus rekreacinių poreikių tenkinimas ir poilsavimo sąlygų sudarymas. Rekreaciniuose miškuose taikomi teisės aktu, reglamentuojančių naudojimą II B grupės miškuose, reikalavimai. Intensyvaus pritaikymo (poilsio parkų) kraštovaizdžio tvarkymo zona.

C2a – ekstensyviai naudojamas agrarinės aplinkos rekreacinis kraštovaizdis – tai rekreacinės agrarinės teritorijos, agrarinės funkcijos nepraradusių sodų bendrijų teritorijos, taip pat vaizdingos agrarinių paežerių ir paupių teritorijos (agroparkai), intensyviai naudojamos poilsiui, dažniausiai apsistojus pas vietos gyventojus. Ekstensyvaus pritaikymo kraštovaizdžio tvarkymo zona.

C2b – intensyviai naudojamas agrarinės aplinkos rekreacinis kraštovaizdis - tai rekreacinės agrarinės teritorijos, agrarinės funkcijos nepraradusių sodų bendrijų teritorijos, taip pat vaizdingos agrarinių paežerių ir paupių teritorijos (agroparkai), intensyviai naudojamos poilsiui, dažniausiai apsistojus pas vietos gyventojus. Intensyvaus pritaikymo kraštovaizdžio tvarkymo zona – specializuotos rekreacinės agrarinės teritorijos – agrorekreaciniai gamybiniai kompleksai.

C3a – ekstensyviai naudojamas urbanizuotos aplinkos rekreacinis kraštovaizdis – rekreaciniai miestai, miesteliai kaimai ar jų dalys, kurių tvarkymo reglamentą formuojančiais prioritetiniais interesais pripažįstami rekreaciniai, taip pat esamos arba perspektyvinės vasarvietės, kuriose rekreacinės aplinkos kokybės užtikrinimas yra svarbiausias jų kraštovaizdžio formavimo uždavinys. Ekstensyvaus (palaikomojo) tvarkymo kraštovaizdžio tvarkymo zona.

3.2.4. Gyvenviečių kraštovaizdžio zonos

D1a - ekstensyvaus užstatymo gyvenviečių kraštovaizdis – ekstensyvaus kraštovaizdžio tvarkymo zona išskiriamas miestuose, miesteliuose, kaimuose ar jų dalyse, kur palaikomas bendras susiformavęs užstatymo pobūdis ir urbanistinė struktūra.

D1b – vyraujančio ekstensyvaus užstatymo gyvenviečių kraštovaizdis - tarpinio tipo kraštovaizdžio tvarkymo zona, kuri išskiriama miestuose, miesteliuose, kaimuose ar jų dalyse kuriose dominuoja ekstensyvaus tvarkymo zonos lyginant su didesnę plėtros potencialą turinčiomis dalimis, kuriose gali būti keičiama urbanistinė aplinka.

D2a – vyraujančio intensyvaus užstatymo gyvenviečių kraštovaizdis – tarpinio tipo kraštovaizdžio tvarkymo zona, kuri išskiriama miestuose, miesteliuose, kaimuose ar jų dalyse kuriose dominuoja didesnę plėtros potencialą turinčios dalys lyginant su ekstensyvaus kraštovaizdžio tvarkymo zonomis, kur palaikomas bendras susiformavęs užstatymo pobūdis ir urbanistinė struktūra.

D2b – intensyvaus užstatymo gyvenviečių kraštovaizdis – intensyvaus kraštovaizdžio tvarkymo zona, nustatoma didesnę plėtros potencialą turinčiose ūkinėse gyvenvietėse, kuriose gali būti keičiama urbanistinė aplinka.

3.2.5. Technogeninio kraštovaizdžio zonos

E1 – technogenizuotas pramoninių kompleksų kraštovaizdis – tai energetikos, pramonės, komunalinės infrastruktūros objektų teritorijos, kurios tvarkomos pagal atliekamų funkcijų, technologijų ir reikiamos infrastruktūros kūrimo reikalavimus.

Bendrajame plane nustatyti (brėž. Kraštovaizdžio tvarkymo zonos) valstybinių parkų sudėtyje esantys kraštovaizdžio tvarkymo zonų tipai ir jų ribos yra rekomendacinio pobūdžio.

4. ALYTAUS RAJONO SUSISIEKIMO SISTEMOS PLĖTRA

Alytaus rajono susisiekimo sistemą ir ateityje sudarys valstybinės reikšmės automobilių keliai, kuriose didžiausias eismas vyksta septyniais pagrindiniais krašto keliais (4.1 lentelė).

4.1 lentelė. Alytaus rajono krašto keliai

Kelio Nr.	Kelio pavadinimas
128	Valkininkų g.st – Daugai - Alytus
129	Antakalnis – Jieznas – Alytus – Merkinė
130	Kaunas – Prienai – Alytus
131	Alytus – Simnas – Kalvarija
132	Alytus – Seirijai – Lazdijai
181	Seirijai – Simnas – Igliauka
220	Trakai – Rūdiškės – Pivašiūnai - Alytus

Alytaus rajonas išikūręs Baltijos jūros regiono pietinėje dalyje ir yra didžiausias Pietų Lietuvoje. Geografinė rajono padėtis suteikia daug pranašumų, kadangi visi automobilių keliai einantys per rajoną yra naudingi tiek Vakarų, tiek Rytų valstybėms. Per Alytaus rajoną eina tarptautiniai automobilių keliai į Gardiną, į Varšuvą, trumpiausias tranzitinis automobilių kelias iš Kaliningrado srities į Baltarusiją. Nuo rajono centro Alytaus iki tarptautinės automagistralės „Via Baltica“, kuri jungia Skandinavijos, Baltijos šalis, Lenkiją su Vakarų Europą yra tik 64 km. Nors Alytaus mieste yra geležinkelio stotis, tačiau dabartiniu metu (2007 m.) ji beveik nefunkcionuoja: keleiviai nevežami, su turimu šilumvežiu tik epizodiškai atvežami kroviniai iš Šeštokų geležinkelio stoties. Perspektyvoje būtina atnaujinti Alytaus geležinkelio stoties veiklą, kad būtų vežami keleiviai ir kroviniai. Tada rajone galima būtų įrengti vieną iš šalies multimodalinių transporto centrų. Prognozuojame, kad 2025 m. pervežamų krovinių dydis, lyginant su 2005 metais išaugs 1,9 karto, keleivių vežimas – 2,2 karto. Pagal Lietuvos Respublikos bendrąjį planą yra numatomas geležinkelio linijos atstatymas ir sujungimas su esama geležinkelio linija ties Valkininkais. Tai būtų strategiškai svarbi geležinkelio linija, nes ji būtų naudojama ir tranzitiniam keleivių ir krovinių vežimui tarp Kaliningrado srities ir Baltarusijos, Minsko – Vilniaus – Varšuvos. Esamą geležinkelio liniją reiktų pratęsti Alytaus miesto šiaurinėje dalyje, numatant geležinkelio tiltą per Nemuną.

Artimoje perspektyvoje, vystantis šalies ekonomikai ir sparčiai augant automobilizacijos lygiui bei didėjant vežamų krovinių dydžiui Alytaus rajone transporto srantai žymiai išaugs krašto keliuose. Atlikti skaičiavimai rodo, kad 2006 – 2025 metais eismo intensyvumas Alytaus rajono krašto keliuose vidutiniškai per metus augs 1,0 – 2,5% (4.2 lentelė).

4.2 lentelė. Transporto eismo intensyvumo prognozė Alytaus valstybinės reikšmės krašto keliuose 2004 – 2025 m.

Kelio Nr.	Stebėjimo punktas (km)	Pavadinimas	VMPEI 2004 m.	Prognozuojamas vidutinis metinis proc. pokytis	Prognozuojamas VMPEI 2025 m.
1	2	3	4	5	6
128	21,50	Valkininkų glž. st. – Daugai – Alytus	2359	3-3,5	4200-4500
128	34,55		3211		5600-6000
128	42,99		7775		13600-14600
129	43,52	Antakalnis – Jieznas – Alytus – Merkinė	2235	2-2,5	3400-3700
129	54,73		1745		2600-2800
129	66,45		1824		2800-3000
130	56,80	Kaunas – Prienai – Alytus	4370	2-2,5	6600-7100
131	12,00	Alytus – Simnas – Kalvarija	2250	2-2,5	3400-3700
131	30,70		1253		1900-2100
132	4,99	Alytus – Seirijai – Lazdijai	5671	2-2,5	8500-9200
132	16,10		2880		4300-4700
181	24,03	Seirijai – Simnas – Igliauka	355	1-1,5	450-500
220	55,00	Trakai – Rūdiškės – Pivašiūnai - Alytus	741	1-1,5	950-1000

Atlikta Alytaus rajono kelių tinklo struktūros analizė parodė, kad iki 2015 metų naujų transporto jungčių tiesti nereikės. Pagal KPP programą numatoma nutiesti 2011–2015 m. Alytaus miesto 4,5 km ilgio šiaurinį aplinkkelį su tiltu per Nemuną. Tačiau tilto per Nemuną Alytaus mieste statybą turi finansuoti Alytaus rajono savivaldybė, kadangi jis nėra įtrauktas į KPP programą.

Vakarinėje Alytaus miesto dalyje numatyta nauja vakarinio aplinkkelio trasa, atitinkamai nutolusi nuo miesto teritorijos, kad perspektyvoje netaptų miesto gatve, kartu aplenkiant ir Miklusėnų gyvenvietę. Vakarinis aplinkkelis praeitų nuo esamo pietinio aplinkkelio iki Alytaus šiaurinės miesto pramonės teritorijos, jo ilgis apie 6,5 km.

Vykdamas „2006 – 2015 metų Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programą“ Alytaus rajone iki 2015 metų numatoma išasfaltuoti 79,66 km žvyrkelių, tada žvyrkelių dalis valstybinių kelių tinkle sudarys 25,3%, tai bus pats geriausias rodiklis.

Pagrindinis automobilių transporto eismas koncentruojasi krašto keliuose: Nr. 128 Valkininkų glž. st. – Daugai – Alytus, Nr. 130 Kaunas – Prienai – Alytus, Nr. 132 Alytus – Seirijai – Lazdijai, kuriuose transporto srautas siekia 4370–7775 automobilių per parą. Šie Alytaus rajono krašto keliai turi didelių rezervų perspektyvoje praleisti žymiai didesnius transporto srautus, tam tikslui atliekant jų modernizavimą. Likusiuose keturiuose Alytaus rajono krašto keliuose transporto eismo intensyvumas yra kelis kartus mažesnis. Planuojama perspektyvoje nutiesti Simno aplinkkelį. Transporto srautai Dauguose ir kituose Alytaus rajono miesteliuose bei gyvenvietėse yra nedideli, pakankamai optimalūs esamam gatvių tinklui ir todėl transporto problemų nekelia.

Alytaus rajone dabartiniu metu nėra magistralinių kelių. Todėl yra labai svarbu gerinti krašto kelių techninius parametrus. Pagal KPPP numatoma rekonstruoti krašto kelią Nr. 131 Alytus - Simnas - Kalvarija (nuo 2.7 km iki 41.0 km), kuris veda į užsienį - Lenkijos Respubliką įrengiant eismo saugumą didinančias priemones, nutiesiant šalia pėsčiųjų–dviračių takus. Kadangi Alytaus rajone visi krašto keliai yra padengti asfaltbetonio danga, tai juose būtina įgyvendinti tokias eismo saugumo priemones, kaip pavojingose vietose, kur įvyksta eismo įvykiai, įrengti metalinius atitvarus, rekonstruoti sankryžas, įrengiant žiedines, krašto kelius apstatyti šviesą atspindinčiais signaliniais stulpeliais, įrengti pagrindinių sankryžų apšvietimą.

Pėsčiųjų ir dviratininkų eismo saugumui didinti būtina intensyvaus eismo keliuose įrengti atskirus pėsčiųjų ir dviratininkų takus. Ypač toks takas reikalingas šalia krašto kelio Nr. 131 Alytus - Simnas. Šiame krašto kelyje yra didelis pėsčiųjų ir dviratininkų eismas, kartu čia vyksta labai intensyvus transporto eismas - virš 2550 automobilių per parą. Eismo pavojų kelia ir tai, kad šiame kelyje sunkusis transportas sudaro 11 - 16 % nuo bendro transporto srauto.

Esamas degalinių tinklas toliau turi būti plečiamas prie pagrindinių krašto kelių, arčiau stambesnių gyvenviečių.

Alytaus rajone reikia greičiau įgyvendinti kompleksines priemones avaringumo mažinimui, kadangi jis yra pakankamai aukštas lyginant su Respublikos avaringumo rodikliais.

Alytaus rajono vietiniai keliai yra nepatenkinamos būklės, todėl nesant patogaus susisiekimo dabartiniu metu yra nepalankios sąlygos vietiniams gyventojams bei turizmo plėtrai. Išasfaltavus šešis vietinius kelius su žvyro danga (4.3 lentelė), pagerėtų susisiekimo galimybės ir būtų sukurtos palankios sąlygos turizmo ir poilsio plėtrai šiame rajone. Bendras rekonstruotinių kelių ilgis sudaro 36,4 km.

4.3 lentelė. Kelių rekonstrukcijos darbų finansinės kainos (2006 m.)

Eil. Nr.	Kelio pavadinimas	Kelio ilgis, km	Projektinis kelio konstrukcijos tipas	1 km finansinė kaina, tūkst. Lt	Rekonstrukcijos finansinė kaina, tūkst. Lt	Rekonstrukcijos ekonominė kaina, tūkst. Lt
1.	Alovė – Ilgai	9,0	1	389,01	3501,08	2767,74
2.	Makniūnai – Galiutėnai – Kastriškės – Nemunaitis	7,8	2	361,51	2819,81	2229,17
3.	Varnagiriai-Remeikiai-Parėčėnai	6,5	1	466,79	3034,15	2398,61
4.	Parėčėnai-Buckūnai	2,3	1	389,01	894,72	707,31
5.	Pivašiūnai-Liesionys-Mickūnava-Staniuliškės-Eigirdonys	6,2	2	361,51	2241,39	1771,90
6.	Raižai-Paliepiei	4,6	2	361,51	1662,97	1314,64
	Iš viso:	36,4			14154,12	11189,38

Ekonominiuose skaičiavimuose vertintos ekonominės kainos – be projektavimo išlaidų ir PVM.

Preliminariu vertinimu išvardytų žvyrkelių rekonstrukcijos darbų kaina sudarys apie 14,15 mln. litų. Į šią sumą įeina visi numatomi kelių rekonstrukcijos darbai, projektavimo darbai, 5 proc. užsakovo rezervas ir 18 proc. PVM.

Atlikta Alytaus rajono transporto infrastruktūros plėtros galimybių studijos analizė išryškino du prioritetinius kelius. Tai kelias Alovė – Ilgai ir kelias Makniūnai – Galintinai – Kastriškės – Nemunaitis, kuriuose rekonstrukcija turėtų būti atlikta pirmoje eilėje.

Žvyrkelių Pivašiūnai – Liesionys – Mickūnava – Staniuliškės - Eigirdonys ir Raižai - Paliepiei asfaltavimo ekonominiai rodikliai yra arti atsipirkimo ribos, bet nepakankami. Tačiau, atsižvelgiant į gyventojų skundus ir pageidavimus, šie keliai turėtų būti išasfaltuoti, tačiau šiuos darbus siūlome nukelti į vėlesnius metus.

LAKD duomenimis yra parengti Simno aplinkkelio projektiniai pasiūlymai – 7 km ilgio aplinkkelis turėtų būti tiesiamas aplenkiant Mergalaukį, kertant geležinkelį, toliau jį tiesiant prie geležinkelio, kertant žuvivaisos tvenkinius ir jungiant su regioniniu keliu Alytus-Simnas-Kalvarija ties viaduku už Simno.

Pirmiausia turi būti parengta poveikio aplinkai ataskaita, specialusis numatomo aplinkkelio planas, techninis projektas. Bus atliekamas visų dokumentų derinimo, svarstymo su visuomene procedūros. Simno aplinkkelio statyba turėtų būti pradėta po trejų metų - 2010-aisiais.

5. INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA

5.1. Vandentieka ir vandenvala

Pagal LR Vandentvarkos ūkio (vandens tiekimo ir nuotėkų šalinimo) plėtros strategiją, Geriamo vandens ir nuotėkų infrastruktūros tvarkymo ir plėtros finansavimas galimas Sanglaudos (SF) ir Europos regioninės plėtros (ERPF) fondų lėšomis. Sanglaudos fondo lėšos bus skiriamos gyvenvietėms virš 500 gyventojų, o ERPF – iki 500 gyventojų. Iki 2010 m. numatytos lėšos vandentvarkos objektų rekonstrukcijai ir plėtrai gyvenvietėse virš 2000 gyventojų. Kitos gyvenvietės SF (virš 500 GE) ar ERPF (iki 500 GE) bus finansuojamos iki 2020 metų. Įgyvendinant Sanglaudos fondo projektus turi būti laikomasi šių Europos Sąjungos direktyvų bei Lietuvos Respublikos teisės aktų įgyvendinimo:

- Miesto nuotėkų valymo direktyva 91/271/EEB;
- Bendroji vandenų direktyva 2000/60/EB;
- Žmonėms vartoti skirto vandens kokybės direktyvos 98/83/EEC, 91/692/EEB, 90/656/EEB, 81/858/EEB ir 80/778/EEB;
- Maudyklų direktyva 76/190/EEB;
- Gėlojo vandens, kuriam reikalinga apsauga arba kurį reikia gerinti, kad būtų išsaugota žuvų gyvybė, kokybės direktyva 2006/44/EB;
- Į Bendrijos vandenį išleidžiamų tam tikrų pavojingų medžiagų keliamos taršos direktyva 76/464/EEB;
- Požeminio vandens apsaugos nuo kai kurių pavojingų medžiagų direktyva 80/68/EEB;
- Paviršinio vandens, skirto geriamajam vandeniui imti, kokybės reikalavimų direktyva 75/440/EEB;
- kitų galiojančių teisės aktų.

Remiantis Lietuvos įsipareigojimais vykdyti aukščiau minėtas ES direktyvas bei su tuo susijusiu lėšų paskirstymu Alytaus rajone vandentiekos ir vandentvarkos sektoriuje iki 2015 metų numatoma:

1. Iki 2008 m. birželio 30 d. parengti ir patvirtinti Alytaus rajono vandens tiekimo ir nuotėkų tvarkymo infrastruktūros specialųjį planą. Jame numatyti priemonės skirtas Geriamojo vandens tiekimo įstatymo (Žin.2001, Nr.64-2327) 14 str. numatytiems siekiams (iki 2014 m. viešojo vandens tiekėjo paslaugos turi būti prieinamos ne mažiau kaip 95 % rajono

- gyventojų) įgyvendinti. Į viešojo vandens tiekimo teritorijas turi būti įtrauktos gyvenvietės ar pavieniai pastatai, kuriose yra daugiau nei 50 gyventojų. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas į saugomas teritorijas ar jų buferines zonas, patenkančioms gyvenvietėms.
2. Remiantis Nemuno upės aukštupio baseino vandentvarkos ūkio investiciniu planu etapais modernizuoti Alytaus rajono vandentvarkos ūkį:
 - I etape 2005 – 2009 m. įrengti 2,6 km nuotekų ir 2,9 km vandentiekio tinklų šiauriniame Simno rajone bei renovuoti vandens ruošyklą Simno mieste.
 - II etape 2010 – 2013 m., gavus ES finansavimą, prijungti Miklusėnų, Venciūnų, Luksnėnų, Alovės, Geištarių, Radžiūnų, Užupių, Praniūnų, Žaunieriškių, Kaniūkų bei Jurgiškių gyvenvietes prie Alytaus miesto centralizuotos vandentvarkos ūkio sistemos. Pajungus šias gyvenvietes prie Alytaus miesto tinklų, vandens tiekimas iki gyvenvietės bei nuotekų tvarkymas nuo gyvenvietės turėtų būti organizuojamas Alytaus miesto vandentvarkos įmonės. Vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas gyvenvietės viduje būtų organizuojamas Alytaus rajono vandentvarkos įmonės ar įmonių¹. Šiame etape, gavus ES finansavimą, taip pat numatyta Simno miesto vandentiekos ir nuotekų sistemų plėtra bei nuotekų valyklos modernizavimas, esamos Daugų miesto vandentiekos ir nuotekų sistemų plėtra bei naujų vandentiekio bei nuotekų sistemų įrengimas Daugų aglomeracijoje (Daugų miestas + Daugų kaimas);
 - III etape 2014 – 2020 m., gavus ES finansavimą, plėtoti ir modernizuoti Daugų mst., Simno mst., bei kitų gyvenviečių vandentiekio ir nuotakyno sistemas, modernizuoti esamas ar įrengti naujas nuotekų valyklas. Siekiant mažinti taršą iš aplinkinių Žuvinto biosferos rezervatui teritorijų, pirmiausia numatoma siekti Simno, Ažuolinių ir kitu Dovines baseine esančiu gyvenviečių valymo įrengimų modernizavimo.
 3. Siekiant apsaugoti vandentiekio ir nuotekų tinklus nuo pažeidimo, būsimų inžinerinių tinklų komunikaciniams koridoriams rezervuoti apsauginės žemės juostas - po 5 m į abi puses nuo vamzdinių ašies bei įrenginių sienų.
 4. Vykdyti eksploatuojamų požeminio vandens horizontų monitoringą ir teikti siūlymus dėl vandens kokybės pagerinimo. Siekiant išsaugoti geros kokybės požeminį vandenį, peržiūrėti ir esant reikalui performuoti esamų vandenviečių sanitarines apsaugos zonas (SAZ) remiantis HN 44:2006 reikalavimais. Griežto režimo apsaugos juostos (1-oji SAZ) atstumai turi būti ne mažesni kaip 5 m nuo I grupės vandenviečių (pvz. Nemunaičio mineralinio vandens gręžinys) ir ne mažesni kaip 25 m nuo IIb1 ir IIb2 pogrupio vandenviečių (pvz. Simno,

¹ Tuo atveju, jei Alytaus apskrityje liktų tik viena vandentvarkos įmonė, ji perimtų ir vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo organizavimą visose savivaldybės gyvenvietėse.

Daugų, Radžiūnų, Strielčių ir kt.). Tose vandenvietėse kuriose SAZ nėra nustatytos ar patvirtintos, 2-oji ir 3-oji apsaugos juostos, dėl nustatymo kompleksiško ir kiekvienos vandenvietės specifikos, turės būti nustatyti specialaus planavimo metu.

5. Iki 2008 m. sutvarkyti nenaudojamus gręžinius
6. Iki 2009 m. įvertinti ir aprobuoti požeminio vandens išteklius veikiančiose vandenvietėse, kurių ištekliai iki šiol neaprobuoti.
7. Gavus ES finansavimą, pakeisti iki 100 % esamų nuotėkų siurblių ir nuotėkų valyklų technologinę ir elektrotechninę įrangą modernesne, mažiau suvartojančia elektros energijos ir lengviau aptarnaujama. Projektuojant nuotėkų valyklas siekti, kad įrenginių galia būtų maksimaliai panaudota ir į atvirus vandens šaltinius išleidžiamos nuotėkos būtų išvalytos kaip reikalauja LR įstatymai.
8. Statant ar rekonstruojant nuotėkų mechaninio ir biologinio valymo įrenginius laikytis sanitarinių apsaugos zonų nustatymo ir režimo taisyklėse numatytų SAZ dydžių, priklausomai nuo įrenginių našumo ir esamos padėties. Iki 2015 metų numatomas esamų vandentiekos ir vandenvėlos sistemų modernizavimas bei kaimyninių viešųjų sistemų konsolidacija/apjungimas. Numatytos priemonės turės apimti gręžinių regeneravimą/rekonstrukciją, vandens gerinimo įrenginių veikiančių nuotėkų valyklų modernizavimą, siurblių bei tinklų rekonstrukciją.

Iki 2015 metų numatomas esamų vandentiekos ir vandenvėlos sistemų modernizavimas bei kaimyninių viešųjų sistemų konsolidacija/apjungimas. Numatytos priemonės turės apimti gręžinių regeneravimą/rekonstrukciją, vandens gerinimo įrenginių veikiančių nuotėkų valyklų modernizavimą, siurblių bei tinklų rekonstrukciją.

Lygiagrečiai modernizacijos priemonėms, konsoliduotų centrų teritorijoje turės būti plėtojama naujų tinklų bei kitų reikalingų vandentvarkos objektų statyba. Tikslios vandenviečių bei nuotėkų valyklų pajėgumų prognozės bei centralizacijos laipsnis atskirose gyvenvietėse (t.y. reikiamų vandens gręžinių, nuotėkų valymo įrenginių sujungtų į vieną sistemą skaičius ir jų pajėgumas, renovuojamų bei naujai tiesiamų vamzdynų ilgis.) turės būti nustatytas specialiojo planavimo metu.

Preliminarūs vandenviečių bei nuotėkų valyklų pajėgumai reikalingi Alytaus rajono konsoliduotuose centruose 2015 metais pateikti 5.1 lentelėje.

5.1 lentelė. Vandentiekos ir nuotėkų tvarkymo sistemų pajėgumai perspektyviniame laikotarpyje

Konsolidacijos centras	Gyventojų skaičiaus prognozė 2015 metams	Vandenviečių galia 2015 m. [m ³ /metus]	Nuotėkų valyklų galia 2015 m. [m ³ /metus]
1	2	3	4
Daugai (mstl.) + Daugai (km.) + Sala (B kategorija)	2140	222614	211483
Simnas + Kalesninkai (km.) (B kategorija)	2050	213252	202589
Krokialaukis (mstl.) + Čiurlionys I + Čiurlionys II + Čiurlionys III + Maštalieriai (C kategorija)	680	53053	49516
Butrimonys (mstl.) (C kategorija)	1060	99240	93727
Makniūnai (C kategorija)	400	41610	39530
Miroslavas + Bendrės (C kategorija)	410	27296	25590
Punia (C kategorija)	560	40778	37865
Pivašiūnai (C kategorija)	840	69905	65536
Alovė + Skirgailiai + Švobiškės + Slabadėlė (C kategorija)	316	21038	19723
Nemunaitis (mstl.) (C kategorija)	700	58254	54613

Pastaba. Lentelėje pateikti skaičiavimai 2015 m. atlikti naudojant 120-200 l/GE/d vandens suvartojimo ir 110-190 l/GE/d nuotėkų susidarymo normą (priklausomai nuo konsoliduoto centro dydžio) bei darant prielaidą, kad 2015 metais viešuoju vandentiekiu ir centralizuotomis nuotėkų sistemomis naudosis 95%, konsoliduotų centrų gyventojų.

5.1.1. Investicijos

Rajono plėtros procese inžinerinės komunikacijos turi svarbią reikšmę. Jos iš esmės apibrėžia kapitalinių investicijų efektyvumą, nes inžinerinių komunikacijų statybai reikalinga apie trečdalis (kai kuriais atvejais ir daugiau) lėšų, skiriamų gyvenviečių statybai ir rekonstrukcijai. Į investicinius kaštus įskaičiuojamos su kuriama infrastruktūra susijusios lėšos - darbų, paslaugų ir įrangos įsigijimo išlaidos. Su projekto administravimu susijusios išlaidos - projekto administravimo paslaugos, audito paslaugos, viešinimo išlaidos ir pan. - skaičiuojamos atskirai. Investicijos apima nuotekų valymo įrenginių statybą ir rekonstrukciją, nuotekų bei geriamo vandens tinklų renovaciją ir plėtrą, geriamo vandens gerinimo įrenginių statybą ir rekonstrukciją bei dumblo tvarkymą. Kadangi dauguma vandentvarkos objektų Alytaus rajone vis dar nėra pilnai inventorizuoti, tikslus

investicijų poreikis viso vandentvarkos ūkio modernizavimui šioje stadijoje nėra įmanomas. Pagal labai preliminarius paskaičiavimus Alytaus rajono gyvenviečių, vandentiekos ir vandenvalos sistemų modernizavimui iki reikės apie 25 mln. EUR lėšų. Tikslus investicijų kiekis turės būti nustatytas specialaus planavimo metu rengiant rajono gyvenviečių vandentvarkos planus ir schemas. Investicijų (investicinių + eksploatacinių kaštų) paskirstymas pagal nuotekų valymo ir geriamo vandens direktyvų vykdymui reikalingas priemonės pateiktos 5.2 lentelėje:

5.2 lentelė. Vandens tiekimo ir vandenvalos įrenginių modernizavimo investicijos ir eksploataciniai kaštai

Direktyva	Investiciniai kaštai (mln. EUR)	Eksploataciniai kaštai (mln. EUR / metus)
Nuotekų valymo		
Nuotekų valymas	6	0,6
Nuotekų surinkimo sistema (visuomeninė infrastruktūra)	2	0,2
Geriamo vandens		
Geležies šalinimas	1	0,1
Vamzdyno atnaujinimas	3	0,4

Nemuno aukštupio baseino investicinis vandentvarkos projektas numato, kad iš viso Alytaus rajono savivaldybės teritorijoje iki 2022 metų į vandentvarkos ūkį turės būti investuota 54,406 mln. litų. Minėtos investicijos bus skiriamos bendrajame plane patvirtintų aglomeracijų, t.y. Simno, Daugų, Butrimonių, Krokialaukio ir Punios vandentvarkos ūkio sistemų vystymui ir atnaujinimui. Pagal minėtą bendrąjį planą Alytaus rajono savivaldybėje iki 2022 m. yra numatyta: rekonstruoti šešis gręžinius, išgręžti aštuonis naujus gręžinius, uždaryti vieną gręžinį, pastatyti penkis naujus vandens gerinimo įrenginius, pastatyti švaraus vandens rezervuarus, pastatyti devynias kėlimo stotis, pakloti 54,8 km vandentiekio tinklų, įskaitant vandentiekio magistrales į naujas gyvenvietes bei tinklus jose, renovuoti 20,3 km vandentiekio tinklų; taip pat pastatyti 14 naujų nuotekų siurblių, rekonstruoti 4,4 km nuotekų tinklų, rekonstruoti šešias esamas siurbles, pakloti 66,8 km nuotekų tinklų, įskaitant slėgines linijas naujų vartotojų pajungimui, pastatyti naujas nuotekų valyklas. Išvardintų projektų finansavimui yra reikalinga ES parama.

Pagal šiuo metu patvirtintą Nemuno aukštupio baseino investicinės programos I etapą nuo 2005 iki 2009 metų gruodžio – Alytaus rajono vandentvarkos ūkio plėtrai skirtos 2,8 mln. Lt arba 1,28 % visų, šiam projektui skirtų lėšų. Ši suma bus skirta Simno miesto vandens ūkiui kokybiškai

atnaujinti, kur planuojama nutiesti 2,6 km nuotekų tinklų ir 2,9 km vandentiekio tinklų bei rekonstruoti vandens ruošyklą, kad ji pasiektų 420 m³/d našumą. Po numatytų projektų įgyvendinimo prie centralizuotų vandentvarkos ūkio sistemų Simne papildomai turėtų prisijungti apie 160 namų ūkių arba apie 550 aglomeracijos gyventojų, o bendras prisijungusiųjų prie centralizuotų vandentiekio ir nuotekų tinklų gyventojų skaičius turėtų priartėti prie 85 %.

5.2. Elektros energijos tiekimas

Elektros energijos sektoriuje iki 2015 metų numatoma:

1. Palaikyti esamą elektros energijos tiekimo sistemos rajone schemą.
2. Tiesiamoms 330 kV ir 400 kV įtampos orinėms elektros perdavimo linijoms, išilgai elektros oro linijos rezervuoti žemės juostą (įskaitant elektros tiltą į Lenkiją) ir oro erdvę apriboti vertikaliomis plokštumomis, esančiomis abiejose linijų pusėse nuo kraštinių laidų 30 metrų atstumu. Šiai erdvei turi būti suteikiamas apsaugos zonos statusas, kurio režimas reglamentuojamas Ūkio ministerijos 1998 balandžio 24 d. įsakymu Nr. 151 "Dėl energetikos objektų, vamzdynų ir elektros tiekimo linijų apsaugos taisyklių patvirtinimo". Šiomis linijomis numatoma, kad Lietuvos elektros energetinė sistema per įrengiamą prie Alytaus 330/110 kV įtampų transformatorių pastotės keitiklį, bus sujungta su Lenkijos Respublikos, o kartu ir Europos Sąjungos šalių vieninga UCTE energetine sistema.
3. Simne ir Dauguose rekonstruojant orinius žemos ir vidutinės įtampos elektros energijos tinklus, esant galimybei juos keisti kabeliniais. Naujai užstatomose teritorijose numatyti kabelines žemos ir vidutinės įtampos elektros linijas.
4. Iki 2010 metų parengti Alytaus rajono elektros ūkio analizę, nustatyti pagrindines elektros energijos tiekimo problemas ir numatyti priemones didinti elektros energijos tiekimo bei vartojimo efektyvumą. Studijos parengimą turėtų inicijuoti elektros energiją tiekianti įmonė, tarpininkaujant su Alytaus rajono savivaldybe, kurios vaidmuo būtų laiku pateikti rengėjo prašomą informaciją.
5. Iki 2015 metų Dauguose, Simne, Makniūnuose, Butrimonyse, Miroslave ir Krokialaukyje rekonstruoti esamas gatvių apšvietimo sistemas. Gatvių apšvietimui numatyti elektros energiją tausančių priemonių įdiegimą. Rekonstrukcijos darbų atlikimui turi būti paskelbtas viešasis paslaugos pirkimo konkursas, kurio metu būtų nustatoma rekonstrukcijos darbų investicijos. Siūloma gatvių apšvietimo sistemos

rekonstrukcijos darbus atlikti kartu su gatvių rekonstrukcijos darbais, kas leis optimaliai panaudoti lėšas.

6. Skatinti atsinaujinančių ir vietinių energijos išteklių panaudojimą elektros energijos gamybai.

5.3. Šilumos tiekimas, šilumos ūkis

Šilumos ūkio sektoriuje iki 2015 metų numatoma:

1. Simne išlaikyti esamą centralizuoto aprūpinimo šiluma sistemą. Peržiūrėti Alytaus rajono šilumos ūkio specialųjį planą, įvertinant aprūpinimo šiluma poreikį naujai įsisavinamosiose teritorijose bei konsoliduotose gyvenamosiose vietovėse.
2. Simne remti centralizuoto aprūpinimo šiluma sistemų modernizavimą ir plėtrą.
 - senų šilumos tiekimo vamzdynų keitimą, mažinant šilumos nuostolius;
 - naujų daugiabučių gyvenamųjų namų, visuomeninių ir komercinės paskirties pastatų pajungimą prie centralizuoto šilumos tiekimo sistemos;
 - šilumos punktų modernizavimą, didinant šilumos vartojimo efektyvumą ir vartotojų komfortą;
 - katilinių modernizavimą, didinant kuro vartojimo efektyvumą.
3. Parengti švietimo, kultūros ir medicinos įstaigų šilumos ūkių atnaujinimo ir modernizavimo planą. Plane nustatyti šilumos ūkio atnaujinimo ir modernizavimo prioritetus, reikalingų investicijų apimtis ir įgyvendinimo grafikus. Šiame plane pirmenybė turėtų būti suteikiama įstaigoms, esančioms b ir c kategorijų centruose (Dauguose, Simne, Krokialaukyje, Butrimonyse, Miroslave, Makniūnuose, Punioje, Pivašiūnuose, Alovėje ir Nemunaityje).
4. Įgyvendinti efektyvaus energijos vartojimo priemonės savivaldybei priklausančiuose pastatuose, parengti finansavimo schemas šių priemonių įgyvendinimui gyvenamuosiuose būstuose, organizuoti gyventojams informacines kampanijas.
5. Šilumos gamybai naudoti įvairių rūšių energijos išteklius: atsinaujinančius ir vietinius išteklius, komunalines atliekas, atliekinę šilumą, biokurą. Energetinių augalų auginimas gali būti viena iš alternatyvių žemės ūkio veiklų. Modernizuojant centralizuoto šilumos tiekimo sistemoms šilumą gaminančias katilines, įvertinti elektros ir šilumos gamybos bendrame cikle (kogeneratorių įrengimo) galimybę, ypač jei bus galimybė šias katilines dujofikuoti.

5.4. Gamtinių dujų tiekimas

1. Dujų tiekimo sektoriuje iki 2015 metų Alytaus rajono savivaldybės teritorijoje planuojama perdavimo ir paskirstymo sistemų plėtra:
 - magistralinis dujotiekis į Druskininkus ir Druskininkų DSS, įgyvendinant LR teritorijos bendrojo plano sprendinius;
 - Lenkijos ir Lietuvos dujotiekių tinklų sujungimas, įgyvendinant Nacionalinės energetikos strategijos principus bei Lietuvos ir Lenkijos pasienio zonos susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros specialiojo plano sprendinius.
2. Naujų skirstomųjų dujotiekių statybą ir Alytaus rajono miestelių ir gyvenviečių dujofikavimą tęsti įvertinus ekonominį pagrindumą, potencialių vartotojų skaičių ir jų poreikius, ekonominius, finansinius rodiklius, konkurenciją su anglimis, suskystintomis naftos dujomis ir vietiniais bei atsinaujinančiais energijos ištekliais. Planuojamoje teritorijoje numatoma:
 - skirstomasis dujotiekis į Simną nuo Alytaus dujų skirstymo stoties per pagrindinį dujų reguliavimo punktą Nr.3, įvertinant Luksnėnų, Mergalaukio, Santaikos gyvenviečių dujofikavimą.
 - skirstomasis dujotiekis į Daugus, Punią, Varėną nuo Butrimonių dujų skirstymo stoties.
3. Gamtinių dujų perdavimo ir paskirstymo tinklų plėtra turi būti detalizuota rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus.

Pagal Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas (Žin., 1992, Nr.22-652), Alytaus ir Butrimonių gamtinių dujų skirstymo stotims nustatoma 500 metrų sanitarinė apsaugos zona (SAZ). Šioje zonoje draudžiama statyti visuomeninius, gyvenamuosius ir pramoninius objektus. Atsižvelgiant į tai, kad šiose zonose jau yra užstatytų teritorijų, reikalinga atlikti poveikio visuomenės sveikatai vertinimą ir patikslinti esamas SAZ ribas, parengiant ir patvirtinant SAZ ribų nustatymo dokumentą.

Esamos ir planuojamos dujotiekio trasos pažymėtos Alytaus rajono savivaldybės bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo sprendinių brėžinyje.

5.5. Atliekų tvarkymas

Savivaldybės vaidmuo, plėtojant atliekų tvarkymo sistemą Alytaus rajone, apsiriboja bendradarbiavimu su Alytaus regioniniu atliekų tvarkymo centru (ARATC) bei komunalinių

paslaugų įmonėmis. Pagrindinės veiklos, kuriose perspektyviniu laikotarpiu iki 2015 metų tiesiogiai dalyvauja savivaldybė yra šios:

- atliekų perkrovimo stočių kūrimo klausimo nagrinėjimas, įvertinant pasikeitusią padėtį;
- savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklių, pritaikytų regioninei atliekų tvarkymo sistemai, parengimas;
- duomenų apie atliekų susidarymą ir turėtojus rinkimas (regiono situacijos analizė);
- atliekų tvarkymo vietinės rinkliavos nustatymas, nuostatų rengimas ir įgyvendinimas;
- visuomenės ekologinio švietimo ir informavimo organizavimas, įskaitant žiniasklaidą ir leidybą;
- atliekų tvarkytojų dalyvavimas ekologinio švietimo procese. Konferencijų, seminarų ir kitokių renginių organizavimas.

Siekiant Alytaus rajono atliekų tvarkymo sistemos darnios plėtros iki 2015 m. Alytaus rajono bendrajame plane numatoma:

1. Simne ir Dauguose įrengti seniūnijų atliekų priėmimo punktus (APP), parenkant jų įrengimo vietą žemesnio lygio planavimo metu.
2. Keliais etapais įdiegti atliekų surinkimą iš visų rajono gyventojų, pradedant **b** ir **c** kategorijų centrais (Daugų, Simno, Krokialaukio, Miklusėnų, Miroslovo, Butrimonių, Punios, Pivašiūnų, Alovės ir Nemunaičio konsoliduotomis teritorijomis), baigiant likusiomis gyvenvietėmis. Mišrių komunalinių atliekų surinkimo aprėptis rajono teritorijoje turi siekti bent 95%.
3. Prie gyvenviečių, kuriose dar neįrengtos konteinerių aikštelės, išspręsti konteinerių pastatymo vietų žemės nuosavybės klausimus bei įrengti tokias aikšteles, pastatant reikiamą skaičių 1,1 m³ ar didesnio tūrio konteinerių.
4. Įdiegti atskirą popieriaus, plastiko ir stiklo surinkimo sistemą **b** ir **c** kategorijų centruose:
 - I etapas – atskiro popieriaus, plastiko ir stiklo surinkimo įdiegimas Dauguose, Simne, Krokialaukyje, Miklusėnuose, Miroslave, Butrimonyse ir visose gyvenvietėse turinčiose 800 ir daugiau gyventojų. Sodų ir garažų savininkų bendrijose įrengti bent po vieną antrinių žaliavų konteinerinę aikštelę;
 - II etapas – nuo 2008 iki 2015 stiklo surinkimo apimčių didinimas Dauguose, Simne, Krokialaukyje, Miklusėnuose, Miroslave ir Butrimonyse bei atskiro popieriaus,

- plastiko ir stiklo surinkimo įdiegimas visose likusiuose gyvenvietėse virš 100 gyventojų.
5. Iki 2009 m. įdiegti stambiagabaričių ir pavojingų atliekų surinkimo sistemas rajono teritorijoje, taikant specialias surinkimo priemones (kaip pvz. priėmimas iš gyventojų atliekų priėmimo punkte ar surinkimas iš gyventojų pagal iškvietimą).
 6. Įvesti atskirą biodegraduojančių atliekų surinkimą iš komercinių įmonių (valgyklų, kavinių ir kt.), pastatant specialius konteinerius. Atskiras susidarymo vietoje atskirtų biodegraduojamų atliekų surinkimas iš įmonių ir namų ūkių iki 2010 metų turėtų būti įvestas Simne ir Dauguose, o vėliau visuose kituose didesniuose miesteliuose, kuriuose tokių atliekų susidaro didesni kiekiai.
 7. Įvertinti biodegraduojančių ir žaliųjų atliekų perdirbimo galimybes Alytaus rajone, tokias kaip perdirbimą biodujų įrenginiuose, kompostavimą, deginimą ar kt.
 8. Visose naujai statomose gyvenamosios bei komercinės paskirties teritorijose iš anksto suplanuoti bei rezervuoti vietas konteinerinėms aikštelėms. Konteinerių poreikis šioms teritorijoms turi būti paskaičiuotas atsižvelgiant į planuojamą gyventojų/įmonių skaičių bei atliekų susidarymo normą vienam gyventojui.
 9. Spręsti rajono nuotekų valyklose susidarančio dumblo tvarkymo problemas. Kartu su UAB „Dzūkijos vandenys“ parengti galimybių studiją, kurioje būtų įvertintos galimybės išvežti susidarantį dumblą į Alytuje planuojamą dumblo tvarkymo aikštelę ar tvarkyti jį decentralizuotai.
 10. Miestų ir miestelių viešojoje erdvėje bei Alytaus rajono rekreacinėse zonose, turi būti pastatytas pakankamas kiekis šiukšlių dėžių, skirtų nerūšiuotų atliekų surinkimui. Viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms surinkti. Viešųjų renginių metu pastatyti laikinuosius specialius konteinerius. Turi būti užtikrintas periodiškasis surinktų atliekų bei antrinių žaliavų išvežimas į atliekų priėmimo punktus ar atliekų perkrovimo stotis.
 11. Iki 2011 m. uždaryti visus aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančius ir iki šiol neuždarytus sąvartynus Alytaus savivaldybės teritorijoje, ypatingas dėmesys turi būti skirtas tiems sąvartynams, kuriuose atliekos šalinamos nelegaliai. Atlikti iki šiol neinventorizuotų sąvartynų bei kitų užterštų teritorijų aplinkos rizikos vertinimą bei reikalui esant parengti sąvartynų uždarymo ar teritorijų sutvarkymo projektus bei įdiegti monitoringo sistemas.

12. Rekultivuoti užterštus plotus, senus šiukšlynus ir sąvartynus, suteikiant galimybę jų vietoje atsirasti pramoninėms, rekreacinėms, gyvenamosioms ar kitokios paskirties zonoms. Sąvartynų sutvarkymo būdas turės būti pasirinktas atsižvelgiant į sąvartyno charakteristikas (kaip antai, sąvartyno dydis, saugomų atliekų pobūdis ir kiekis, nuotolis iki regioninio sąvartyno). Sąvartynai gali būti sutvarkyti įrengiant sąvartyno dujų bei filtrato surinkimo sistemas, užpilant gruntu, pervežant sąvartyno turinį į naują regioninį sąvartyną ar kt. būdais. Pagal valstybinį strateginį atliekų tvarkymo planą uždarytų sąvartynų rekultivavimas turi užbaigtas iki 2012 metų.
13. Sutvarkyti buvusių pesticidų sandėlių teritorijas bei, reikalui esant, atlikti grunto valymą. Grunto valymo poreikis bei metodologija turi būti nustatyti aplinkos rizikos vertinimo metu, atsižvelgiant į geologines sąlygas, užterštumo lygį bei teritorijos keliamą pavojų aplinkai.

5.5.1. Investicijos

Minėtų savivaldybės tikslų įgyvendinimui (pvz., ekologinio švietimo organizavimui, bendradarbiavimui su komunalinėmis įmonėmis bei ARATC, ar kt.) kiekvienais metais reikalinga skirti pakankamą kiekį lėšų.

Tikslus investicijų poreikis atliekų tvarkymo ūkio plėtrai, turės būti įvertintas parengus Alytaus rajono atliekų tvarkymo planą bei atliekant konkrečių jo užduočių vykdymo (kaip pvz. antrinių žaliavų, biodegraduojamų atliekų, pakuočių ir kt. atliekų surinkimas) galimybių studijas.

5.6. Telekomunikacijos ir ryšiai

Telekomunikacijos ir ryšių sektoriuje iki 2015 metų numatoma:

1. Sudaryti sąlygas telekomunikacinėms bendrovėms laisvai ateiti į telekomunikacinių paslaugų sferos rinką.
2. Derinant teritorijų planus, naujiems komunikaciniams koridoriams numatyti šalia kelių/gatvių apsaugos zonas komunikaciniams kabeliams po 1 metražį į abi puses nuo kabelio ašies.
3. Inicijuoti seminarus ir apmokymus rajono gyventojams informacinių technologijų klausimais.
4. Rezervuoti iki 20 m² žemės sklypą planuojamos teritorijos centrinėje dalyje, skirtą telekomunikacinių įrenginių pastatymui, kai planuojamas potencialių vartotojų skaičius

iki 1000, jei potencialių vartotojų skaičius virš 1000, tai reiktų rezervuoti iki 70 m² žemės sklypą.

5. Naujai statomiems mobilaus ryšio bokštams numatyti rezervuoti iki 70 m² žemės sklypo plotą telekomunikacinei įrangai įrengti. Apie ryšio anteną, teritorija maždaug 4500 m², turi būti nustatoma kaip riboto naudojimo, tačiau detaliojo planavimo metu gali būti numatyti ir kiti reikalavimai. Sklypuose palikti prioriteta pievoms ir dirbamai žemei. Taip pat gali būti numatytas teritorijos apželdinimas.
6. Rengiant Simno ir Daugų bendruosius planus, įvertinti miestų vietinio plačiajuosčio duomenų tinklo įdiegimo ir jo sujungimo su INTERNET tinklu galimybes;
7. Dauguose, Simne, Makniūnuose, Butrimonyse, Miroslove, Krokialaukyje, Punioje, Pivašiūnuose, Alovėje ir Nemunaityje sudaryti sąlygas įrengti plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo įrangai. Jos sumontavimui turi būti skirta uždara patalpa, o jei neišeina skirti patalpos – turi būti rezervuojama valstybinė žemė kuo arčiau miesto/miestelio centro.
8. Visuose seniūnijų centruose iki 2010 metų turi būti įrengti viešieji interneto prieigos taškai, kuriuose internetu turėtų galimybę pasinaudoti kiekvienas pilietis. Viešųjų interneto prieigos taškų įrengimui numatyti pasinaudoti skiriama valstybės ir ES sąjungos parama.

6. Rengtiniai ir peržiūrėtini teritorijų planavimo dokumentai

Rajono bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui reikalinga parengti šiuos specialiojo teritorijų planavimo dokumentus:

1. Žemės naudojimo ir statybų reguliavimui:
 - 1.1. Žemės įstatymo 39 straipsnyje numatytus kaimo plėtros žemėtvarkos projektus:
 - tais atvejais, kai reikalinga parinkti vietą ūkininko ūkio sodybos statybai ar pagalbinio ūkio ir kitos paskirties (fermų, ūkio, šiltnamių, kaimo turizmo) pastatų statybai, vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo 22 str.;
 - tais atvejais, kai kaimo bendruomenės iniciatyva vieno ar kelių kaimų teritorijoje reikia spręsti kelių tinklo ir žemės ūkio infrastruktūros pertvarkymo klausimus;
 - 1.2. Žemės įstatymo 49–52 str. numatytus žemės konsolidacijos projektus – tose vietovėse, kur stambiųjų ūkių naudojamų žemės sklypų išsidėstymas yra nekompaktiškas ir tai žymiai padidina transporto išlaidas bei apsunkina gamybos organizavimo sąlygas;
 - 1.3. Žemės įstatymo 45–48 str. numatytus žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektus – nustatyta tvarka paimant žemę bendrojo naudojimo statiniams ir infrastruktūrai, taip pat kitoms savivaldybės ir valstybės reikmėms;
2. Žemės įstatymo 38 str. numatytas žemėtvarkos schemas – visai rajono teritorijai arba atskirų seniūnijų teritorijoms;
3. Luksnėnų ežerų grupės rekreacijos ir turizmo plėtojimo specialųjį planą;
4. Alytaus rajono dviračių takų (trasų) specialųjį planą;
5. Remiantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 21 str. 3 sk. –. saugomų vietovių ir apsaugos zonų tvarkymo specialiuosius planus. Alytaus rajone prioritetiniai siūloma rengti Daugų, Butrimonių ir Simno miestelių istorinių centrų teritorijoms ir apsaugos zonoms patikslinti bei apsaugos reikalavimams nustatyti;
6. Kraštovaizdžio tvarkymo specialiuosius planus prioritetiniai siūloma rengti nustatytoms Alytaus rajone kultūros paveldo sankaupos vietoms (žr. Alytaus rajono teritorijos bendrasis planas. Sprendiniai. Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys).
7. Miestelių ir gyvenviečių apvažiavimų– aplinkelių – specialųjį planą;
8. Autoturizmo trasų specialųjį planą;
9. Alytaus rajono šilumos ūkio specialųjį planą;
10. Alytaus rajono Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialųjį planą;
11. Alytaus rajono Judriojo ryšio bokštų išdėstymo specialųjį planą;

12. Alytaus rajono Priešgaisrinio vandentiekio infrastruktūros plėtros specialųjį planą;
13. Alytaus rajono Lietaus nuotekų infrastruktūros plėtros specialųjį planą;
14. Alytaus rajono Komunalinių atliekų konteinerinių aikštelių išdėstymo schemą;
15. Teritorijų planavimo įstatymo 15 str. numatytus specialiuosius planus:
 - 15.1 turizmo ir rekreacijos schemas bei planus – atskiriems rekreaciniams arealams, pagal poreikį;
 - 15.2 infrastruktūros schemas bei planus:
 1. teritorijų pramonei ir komercinei veiklai išdėstymo specialųjį planą;
 2. specialiuosius planus teritorijoms, kur šiuos dokumentus tikslinga rengti, sudarant galimybę po to rengti detaliuosius planus arba Statybos įstatymo nustatyta tvarka išduoti sąlygas pastatų statybos projektų rengimui;
16. Saugomų teritorijų įstatyme numatytus saugomų teritorijų tvarkymo planus bei gamtotvarkos ir paveldotvarkos projektus, jų tarpe:
 - vandens telkinių apsaugos juostų ir zonų nustatymo specialųjį planą, užtikrinant Aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-98 nustatytos Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos įgyvendinimą.